

ભજનામૃત.

અમદાવાદ—આર્ય સમાજને માટે

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યા,

શંકરલાલ જી. આર્ય.

પુસ્તકાધ્યક્ષ.

પ્રથમાવૃત્તિ પ્રત ૧૦૦૦

મૂલ્ય ૦—૨—૬

શ્રી [illegible] પ્રેસ.

ભજન. ૧

૧ પરમ આનન્દ વિધાયક, શુભદાયક એ,
ઈશ્વર પ્રેમસ્વરૂપ જય જગદીશ હરે.

૨ મુનિ ગણ માનસ રંજન, ભય ભંજન એ,
ઈશ્વર શાન્ત૦

૩ વૈદિક ધર્મ પ્રકાશક, ભ્રમનાશક એ,
ઈશ્વર સત્ય૦

૪ ધાર્મિક મનુષ મંડન, અઘ ખંડન એ,
ઈશ્વર ન્યાય૦

૫ વર વિશ્વાસ વિવર્ધક, મલમર્દક એ,
ઈશ્વર શુદ્ધ૦

૬ આત્માચાર સુશિક્ષક, જનરક્ષક એ,
ઈશ્વર દયા૦

૭ દૈત્ય દલન રત શર્મદ, મુક્તિપ્રદ એ,
ઈશ્વર જ્ઞાન૦

૮ સમદર્શી શુદ્ધાશય, જગદાશ્રય એ,
ઈશ્વર સૌમ્ય૦

૯ પરતાપમ્ પરિતાપક, પ્રિય પોષક એ;
" " પિતૃસ્વરૂપ૦

૧૦ નિર્બલ કે બલ દાયક, પરમ સહાયક એ,
ઈશ્વર વીર્યરત૦

ભજન. ૨

વિશ્વપતિ કે ધ્યાન મેં, જિસને લગાઈ હો લગન;
ક્યોં ન હો ઉસ કો શાન્તિ, ક્યોં ન હો ઉસકા મન મગન.
કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, શત્રુ હૈં, સબ યહ મહાબલી;
ઇન કે હનન કે વાસ્તે, જિતના હો તુજ સે કર યતન.

ઐસા બના સ્વભાવ કો, ચિત્ત કી શાન્તિ સે તૂ;
પૈદા ન ઇર્ષા કી આંચ, મન મેં કરે કહીં જલન.
મિત્રતા સબ સે મન મેં રખ, ત્યાગ કે વૈર ભાવ કો;
છોડ દે ટેઢી ચાલ કો, ઠીક કર અપના તૂ ચલન.
ઉસ સે અધિક ન હૈ કોઇ, જિસને રચા હૈ યહ જગત;
ઉસકાહી રખ તૂ આશ્રય, ઉસકો હી તૂ પકડ શરણ.
છોડ કે રાગ દ્વેષ કો, મન મેં તૂ ઉસકા ધ્યાન કર;
તુજ પૅર દયાલ હોવેંગે, નિશ્ચય હૈ યહ પરમાત્મન.
જૈસા કિસીકા હો અમલ, વૈસા હી પાતા હૈ વહ ફલ;
દુષ્ટોં કો કષ્ટ મિલતા હૈ, શિષ્ટોં કા હોતા દુઃખ હરણ.
આપ દયા સ્વરૂપ હૈં, આપહી કા હૈ આશરા;
કૃપાદષ્ટિ કીજિયે, મુજ પૈ હો વક્ત જબ કઠિન;
મન મેં હો મેરે ચાંદના, મોક્ષકા રાસ્તા મિલે,
માર કે મન જો કેવલા ઇન્દ્રિયોં કો કરે દમન.

ભજન. ૩

ધન્ય તૂ કરતાર મેરા, ધન્ય તૂ જગદીશ્વરા;
ધન્ય હૈ કૃપા તેરી, ધન્ય તૂ પરમેશ્વરા
ધન્ય સૃષ્ટિકર્ત્તા હૈ તૂ, કૌન મહિમા ગા સકે,
વ્યાપક હૈ તૂ જગત માહીં, ગુણ ન તેરે ગા સકે.
ધન્ય હૈ પ્રભુ નામ તેરા, ધન્ય તવ કરૂણા હરી;
ધન્ય પિતૃવત્ સ્નેહ તેરા, જો ન ત્યાગો તુમ કભી.
ધન્ય હો તુમ નિત સત; અરૂ ધન્ય હૈ સત્તા તેરી;
જિસ કે બલ સે સૃષ્ટિ સારી, જગત મેં વિચરે ફિરી.
ધન્ય અમૃતરૂપ પ્રભુજી, પરમ શિવ સુન્દર હો તુમ;
નિરખિ ભક્ત આનન્દ હોવે, મહિમા અપરમ્પાર તુમ.
ધન્ય તવ શાન્તિ હે ઈશ્વર, ધન્ય તવ ગમ્ભીરતા;

અપરાધ સો સૌ દેખકર ભી, જો દયાદૃષ્ટિ ન ફેરતા.
એસે તુમ ત્રિભુવન કે સ્વામી, રાજ રાજેશ્વર તુમ્હી;
મુક્તિદાતા પ્રાણત્રાતા, તેરે બિન દૂજા નહીં.
જગત્ પિતા ઔર જગત્ માતા, તૂહી પાલનહાર હૈ;
સ્વામી તૂ સંસાર કા, તેરાહી સબ પરિવાર હૈ.
હે અનાદિ જગપતિ મમ, દાન શાન્તિ દીજિયે;
પ્રકાશ તૂ સબ જગતૂ માહીં, કૃપા અપની કીજિયે.

ભજન. ૪

તુમ સુનો દીન કે નાથ વિનય ઇક મેરી,
અબ કૃપા કરો ભગવાન્ શરણ મૈં તેરી.
યહ દાસ આપકી ચરણ શરણ મેં આયા,
રખ લીજૈ દીનકી લાજ વિશ્વપતિ રાયા.
તવ નામ અનન્ત અપાર વેદ મેં ગાયા,
ગુણ ગાવત તવ ઋષિ મુની પાર નહીં પાયા.
મૈં ક્યા વર્ણન કર સકૂં અલ્પમતિ મેરી,
અબ કૃપાકરો ભગવાન્ શરણ મૈં તેરી. તુમ૦
હે નિર્વિકાર નિર્વૈર જગત્ કે સ્વામી,
સચ્ચિદાનન્દ સર્વજ્ઞ સકલ ઘટ યામી;
મૈં મહા મલીન મતિમંદ કુટિલ ખલ કામી,
મોહિ કીજૈ નાથ અબ શુદ્ધ જનિ અનુગામી.
દેઉ અમર ભક્તિ વરદાન પિતા બિન દેરી,
અબ કૃપા કરો ભગવાન્ શરણ મૈં તેરી. તુમ૦
ઇસ જગ મૈં જન્મત મરત મહા દુખ પાયા,
કર અનેક ધારણ જન્મ બહુત ઘબરાયા.
કરુણાનિધાન જન જાનિ કરો અબ દાયા,
અતિ દુખિત હુઆ તબ શરણ આપકી આયા.

કાટો જગદીશ્વર કઠિન કર્મ કી બેડી,
અબ કૃપા કરો ભગવાન્ શરણુ મૈં તેરી. તુમ૦
મૈં કિસે સુનાઉં વિથા આપને મન કી,
યહાં અપના નહીં કોઇ આસ કરૂં મૈં કિનકી.
મૈં કહાં લગિ કરૂં બખાન દશા નિજ તન કી,
તુમ સબ જાનત સર્વજ્ઞ પીર નિજ જન કી.
અતિ આરત હો યહ દીન કહત અબ ટેરી,
અબ કૃપા કરો જન જાનિ શરણુ મૈં તેરી;
તુમ સુનો દીન કે નાથ વિનય એક મેરી.

ભજન. ૫

નમસ્કાર તુજે બારમ્બારા, તૂ પ્રભુ પૂરણુ નાથ હમારા;
તૂ જગસ્વામી ઘટ ઘટ યામી, પાપ પુણ્યકા દેખનહારા.
આદિ અન્ત તેરા નહીં પાવેં, નામ તેરા હરિ અપરમ્પારા;
કારણુ જગત્ જીવકો ધારે, તૂહી જગત્કા કરો નિસ્તારા.
કર્માનુકૂલ સભી ફલ દેવે, ન્યાય નિયમ તેરા ટરે ન ટારા;
અપને કામ આપ હી કરતા, કાહુકા નહીં લેત સહારા.
જગત્ ચરાચર તેરી રચના, હે સબ મેં ઔર સબસે ન્યારા;
કહે સે નહીં સુને ઔરકી, નહીં તુજકો કોઇ કહનેહારા.
સબકો સમદ્રષ્ટી તૂ દેખે, નહીં નિરાદર નહીં કોઇ પ્યારા;
તેરે સન્મુખ કિસે બડાઇ, સોઇ હસ્તી સોઇ કીટ બિચારા.
રૂપ રંગ રસ ગંધ ન તુજમેં, ખટ્ટા મીઠા કડુઆ ન ખારા;
મન ઇન્દ્રિયકા વિષય નહીં તૂ, ઋષીમુની સબ યહી પુકારા;
નવલ સિંહ હરિઆજ્ઞા સિરધર, જો તૂ ચાહે જન્મ સુધારા.

ભજન. ૬

જગત્ કે નાથસે વિનતી હમારી,
ઉસીકા હૈ ભરોસા હમ કો ભારી;

રચા જિસ વિશ્વ કો કર્ત્તા વહી હૈ,
કરેંગે હમ ઉસીસે અબ તો યારી.
ભોજન હર કિસ્મ કા બખ્શા જિન્હોંને,
હૈ ઉનકી યાદ તક હમને વિસારી.
ઉતરેંગે પાર ભવસાગર સે કૈસે,
ખતાએં હોગઇ હૈં હમસે ભારી.
યહી અફસોસ હૈ દિન રાત હમ કો,
કિ અપને હાથ હમ અપની બિગાડી.
બુદ્ધી કી કૈદ સે દીજે રિહાઇ,
લગી હમ દીનોં કો આશા તુમ્હારી.

ભજન. ૭

લગી જિનકી જગદીશ સે હો લગન,
નહોં કામ મેં ઉનકે હોતા વિઘન.
નહીં કોઇ હોતા હૈ ઉનકો કલેશ,
જો રખતે હૈં વેદોકત અપના ચલન.
સદા વે હી પાતે હૈં પ્રતિષ્ટતા,
બુરે કામ સે ભાગતે હૈં જો જન.
કિસી સે નહીં વૈરબુદ્ધી જિનકે,
વહ રહતે હૈં હર વક્ત મનમેં મગન.
ગયે દોનોં લોક ઉસકે કેવલ સુધર,
કિયા ઇન્દ્રિયોં કો હૈ જિસને દમન.

ભજન. ૮

પ્રભુકો સુમિર સુમિર મન મેરે, જ્ઞાનચક્ષુ ખુલેં તેરે;
નામ દાન સ્નાન નિરર્થક, જો મન પ્રીતિ ન તેરે.
જાત પાત કી બાત ન પૂછે, પૂછે કાજ ભલેરે;
જિન કરતાર અકાલ પછાના, સોહી જગત ઉચેરે.

દોદિન કે સુખ કારણુ મૂરખ, પાવત ઉમર બખેરે;
ગંગ યમન કાશી બન જંગલ, હરઘટ મેં હર નેરે.
પર જો ઉસકો ઢૂંઢન જાવત, ઉજડત ફિરત અન્ધેરે.
સાંચ ત્યાગ મિથ્યા જિન પકડી, અતિ વિન દુખ સહેરે;
એક માત્ર જો પ્રભુ કો સુમિરે, હમ તિસકે હૈં ચેરે.

ભજન. ૯

હોશમેં આઓ ગફલત ત્યાગો,
દિન ભી ઢલગયા અબતો જાગો.
ઉમર ગંવાઇ વિષય ભોગ મેં,
કભી હર્ષ મે, કભી શોક મેં.
પલભર ભી નહીં પાયા ચૈન,
બઢી તૃષ્ણા દિન ઔર રૈન.
હર સૌદે મેં ઘાટા ખાયા,
મૂલ બ્યાજ કુછ હાથ ન આયા.
છલી જનોં કી બાતેં માની,
મુફ્ત મેં નિશદિન મટ્ટી છાની.
અપના કાર્ય આપ બિગાડા,
દર દર પર ફિરા મારા મારા.
અન્ત સમય કો નહીં વિચારા,
સમય અકારથ ખોયા સારા.
બડી ભૂલ હુઇ ધોખા ખાયા,
સીધા મારગ હાથ ન આયા.
મંજિલ સિર પર જો હૈ ભારી,
ઉસકી કુછ નહીં કી હૈ તૈયારી.
ઉસ સે નહીં લગાઇ પ્રીત,
જો હૈ તેરા સચ્ચા મીત.

ચિડિયાં ચુગ ગઈ સારા ખેત,
અબ તો મૂરખ મનમેં ચેત.
અબ ભી સમય હૈ હોશ મેં આઓ,
જગત્ પિતા સે પ્રીતિ લગાઓ.
ઉસી કા કેવલ પકડ સહારા,
જિસ સે તેરા હો નિસ્તારા.

ભજન. ૧૦

૧ નમો જગત્ કર્ત્રે નમો વિશ્વ ભર્ત્રે,
દયામય દયાલુ વિનય નાથ સ્વામી.
૨ નમો દીનબન્ધૂ નમો કરૂણા સિન્ધૂ,
નમો સર્વવ્યાપક નમો અન્તર્યામી.
૩ નમો પ્રીતિસાધક નમોનીતિ વર્ધક,
નમો સુખદાયક નમો અગ્રગામી.
૪ નમો વિપદ્ ભંજન નમો પાપ ગંજન,
નમો મોક્ષદાયક આનંદ ધન નમામી.

ભજન. ૧૧

ઉઠો પ્રિયગણુ આલસ ત્યાગો,
તજિ પાપ શરણુ હરિ લાગો:
સુખાભાસ મેં મન લિપટાયા,
સતનામ ન ભૂલહિ ધ્યાયા.
મિત્ર પુત્ર બન્ધૂ સુત દારા,
કોઇ સંગ ન ચલને હારા;
મહલ માડિયાં કોઠિયા બંગલે,
અન્ત દિન કો ન જાય સંગલે.
જ્યો ઘટ સે ફૂટે પાની,
છિન છિન જાવે અવધ વિહાની;

જબ કાલ બુલાવા આવે,
રૂપ યૌવન સભી જર જાવે.
સંબન્ધી હૂ હૂ કર મચાવેં,
છોડ મરઘટ મેં વાપિસ આવેં.
યહ સંસાર એક થિયટર મહાન,
જીવ એક્ટર્સ ઇસ મેં તૂ જાન.
હર એક ખેલે અપની બારી,
અન્ત કરતા હૈ કૂંચ કી તયારી.
વ્યાસ પતન્જલિ જનક જૈસે જ્ઞાની,
હરિશ્ચંદ્ર કરણ જૈસે દાની.
બાલિ રાવણ સમ અભિમાની,
માર કાલને કીને ફાની.
ઉઠ ચેત મૂરખ ક્યોં સોયા,
સમય વિષય ભોગ મેં ખોયા.
ચેતો ધર્મ કરો પ્રિય મેરે,
જો સગ ચલેગા તેરે.
કામ ક્રોધ લોભ મોહ મારો,
સત્ વ્રત જીવન મેં ધારો.
મિલ કર કરો પાપ કા નાશા,
હોવે વૈદક ધર્મ પ્રકાશા.
પાલો સત્ય કો તજ કર કુરીતિ,
સેવક યહી હૈ વેદોં કી રીતિ.

ભજન. ૧૨

પરમેશ્વર દીનદયાલ હરે, તુમ હો ગુણસાગર શુદ્ધ વિભો;
હમ આ.ય ખડે તવ દ્વાર વિભો, કરુણા કર શુદ્ધ મતી હમેં દો.
ભજતે રહતે પ્રભુકે ગુણકો, નિત્ત નિત્ય સભી પ્રભુકી ગતિકો;

વિશ્વનાથ કૃપા યદિ હોય યદા, સુમતી સુંગતી સબ હોય તદા,
પ્રભુ હો પ્રભુ હો પ્રભુ હો પ્રભુહો, કરૂણાકર શુદ્ધમતી હમેં દો.
મતિ મન્દ મલીન હમારી પ્રભો, કરૂણાકર શુદ્ધમતી હમેં દો,
મતિ અલ્પ હમારી નહીં ચઢતી. ગતિ ક્ષુદ્ર હમારી નહીં બઢતી.
વિન આશ્રય પ્રભૂ નહિં તેરે હિલે, એક ઘાસ પત્ર વનમેં ન હલે.
શુભ ગાયત્રી મેં રહસ યહી, સુમતી હમારી પરમેશ કરે.
તવ નાથ વિનય હમહૈં કરતે, કુમતી પ્રભુ શુદ્ધ હમારી કરે,
પ્રભુ ધીપતિ હો તુમહી સબકે. તુમ હો હરિ ધીપતિ મો મતિકે.
અતિ પ્રેમ ભરે હૃદય સે ભજતે, અભિલાષ હમારિ પૂરી કરતે,
નહિં કોઇ પ્રભુ વિન ધી ગુરૂ હૈ, સબ કે પ્રભુ હો પ્રભુ માતપિતા.
અતિ શુદ્ધ હમેં નિજ સાધન દે, ભવજાલ કૂંસેકો નિકાસહિલે.

ભજન. ૧૩

તૂહી હૈ સનાતન તૂહી હૈ અનૂપમ,
તૂ રાજોં કા અધિરાજ સરકાર ઉત્તમ.
ગોરા સા કમરા હૈ બ્રહ્માણ્ડ ઉસકા,
જો તેરા સુશયન હૈ દરબાર ઉત્તમ.
પવન દેવતા તેરા પંખાકુલી હૈ,
બર્ષા ભરે પાની પનિહારી ઉત્તમ.
અંગીઠી જગત્ને પૈં નૌકર હૈ અગ્ની,
સૂરજ કા દીપક જગે દ્વાર ઉત્તમ.
ફુલવાડી કા ફર્શ કોમલ સે કોમલ,
બના બેલ બૂટોં કા ગુલજાર ઉત્તમ.
પુષ્પાવલી હૈ લવંડર કી શીશી
ઋતુરાજ હૈ તેરા મનિહાર ઉત્તમ.
તેરી લાઇબ્રેરી કી પુસ્તક મુકદ્દસ,
મિલે સૃષ્ટિ કી આદિ મેં ચાર ઉત્તમ.

ઐશ્વર્ય તેરા અપરિમિત હૈ ઇતના,

કરે કિસ બુદ્ધી સે વિસ્તાર ઉત્તમ.

અખણ્ડ એક રસ કી લગી હમ કો પ્યાસા,

અમીરસ પિલાકર કરો પ્યાર ઉત્તમ.

ભજન. ૧૪

પ્રાણોં કા ભી પ્રાણ તુહી મન કા મન મેં,
તુહી રાજાધિરાજ તુહી ધન નિર્ધન મેં.
તુહી અગ્નિ રવિ ચાંદ તુહી તારાગણ મેં,
તુહી બિજુલી કી ચમક તુહી ગરજન ઘન મેં.
તુહી હૈ વૃક્ષ મેં બીજ તુહી હરયાવલ મેં,
તુહી પત્તે ફૂલ ફૂલ તુહી પરવત બન મે.
તુહી જગકર્તા સગુણ તુહી ફિર નિર્ગુણ હૈ,
તુહી હૈ જલ તરંગ સમુદ્ર કી ફેન મેં.

ભજન. ૧૫

ટેક—પ્રભુજી તૂ મેરા રખવારા,
તૂ સ્વામી તૂ અન્તર્યામી, તૂ પ્રીતમ તૂ પ્યારા.
તૂ દુઃખ ભંજન નિત્ય નિરંજન, સૂક્ષ્મ રહત અકાર,
તુહી સકલ જગત્ કા સ્વામી, તૂ નિરગુણ કરતારા.
તૂ બે અન્ત અકાલ અજન્મા, અગમ અનામ અપારા,
તેરી આશ ભરોસા તેરા, તેરાહી માન સહારા.
નમસ્કાર મેરી તુજ હી કો હૈ, હે પ્રભુ સર્વ આધારા,
કામ ક્રોધ મત્સર પરનિન્દા, હરો સમગ્ર વિકારા.
હાથ દિયે રાખો વિષયન તે, હે પ્રભુ કર્મ કૃપારા,
નમો નમો પ્રભુ અન્તર્યામી, નમો નમો કર્તારા.
બાલક જાન ગહો હાથન તે, રાખો નિત્ય સંભારા,
તૂ મેરા રક્ષક પ્રતિપાલક, તૂ મેરા દાતારા.

તૂ મેરા સ્વામી પરમેશ્વર, તૂ મેરા આધારા.
સદા વિરાજો મેરે અન્દર, સત્ ચિત આનંદ સારા,
સત્ય સ્વરૂપ અજન્મા નિર્ભય, મહિમા વેદન દ્વારા.

ભજન. ૧૬

તુમ્હારી કૃપા સે જો આનન્દ પાયા,
વાણી સે જાવે વહ ક્યોંકર બતાયા,
નહીં હૈ યહ વહ રસ જિસે રસના ચાખે,
નહીં રૂપ ઇસ કા કભી દૃષ્ટિ આયા.
નહીં હૈ યહ ગુણ ગન્ધ જો ઘ્રાણ જાને,
ત્વચા સે ન જાવે યહ છુઆ છુઆયા.
સંખ્યા મેં આના અસંભવ હૈ ઇસ કા,
દિશા કાલ મેં ભી રહે ના સમાયા.
તુજ સા ન દાતા હૈ તુજ સા ન જ્ઞાની,
ઇતના બડા દાન જિસને દીલાયા.
આત્મોન્નતી મેં તુમ્હારી દયા સે
મેરી જીન્દગી ને અજબ પલટા ખાયા.
સત્ ચિત્ આનન્દ અનન્તસ્વરૂપ હો,
મુજે મેરે અનુભવ ને નિશ્ચય કરાયા.
ગૂંગે કી રસના કે સદશ અમીચન્દ,
કૈસે બતાવે કિ ક્યા રસ ઉડાયા.

ભજન. ૧૭

ઉપજો દણ્ડી, છિપે પાખન્ડી, ડરે હૈ ઘમણ્ડી, ધૂરત અન્યાયી;
વિદ્યા પાકર,નિકલા દિવાકર, તિમિર હટા કર, જ્યોતિ દિખાઇ.
આયે હૈં સ્વામી, દયાનન્દ નામી, ગરજ સભા મે, સિંહકે ન્યાંઇ;
સત્યકા મણ્ડન, દંભકા ખણ્ડન, તિલક છાપકી ધુલ ઉડાઇ.

ડરે હૈં પ્રમાદી, અનીશ્વરવાદી, પુરાણિક દેવેં હૈં રામ દુહાઇ;
બડે બડે નાસ્તિક, હોકર આસ્તિક, હાથ જોડ આગે શરણાઇ.
કર શાસ્ત્રાર્થ, સત્યાર્થ, સત્ય ઉપદેશોં કી ધુમ મચાઇ;
લોક લોકાન્તર, મત મતાન્તર, કર ન સકા ઉસ સે લડાઇ.
દેશ દેશાન્તર, દ્વીપ દ્વીપાન્તર, માન ચુકે ઉનકી પંડિતાઇ;
વેદોં કે બલ સે મુક્તિ પબલ સે, કલિયુગ કી કાયા પલટાઇ.
તપ અખણ્ડ સે, તેજ પ્રચણ્ડ સે, રિપુયન કી છતિયાં ધડકાઇ;
યુગેન્દ્ર મહાઋષિ, આત્મ દર્શી, દિગ્વિજય જિનકે હિસ્સેમેં આઇ.
અમીચન્દ ઐસા, હોના કઠિન હૈ, ધર્મવિલમ્બી વેદાનુયાઇ.
કષ્ટ ઉઠાયે, નહિં ઘબરાયે, ધર્મ ન હારા લિયા વિષ ખાઇ.

ભજન. ૧૮

તૂ કુછ કર ઉપકાર જગત્ મેં, તૂ કુછ કર ઉપકાર,
માનુષ જન્મ અમોલક તુઝકો હૈ, મિલે ન બારમ્બાર.
કર્મ ઉપાસના જ્ઞાનકાંડ કો, કર્મ ઉપકારો ચાર,
સુખ દુઃખ પ્રાપ્ત હોવે નર કો, પૂર્વ કર્માનુસાર.
સુકૃત અપના કર ધન સંચય, યે વસ્તુ હૈ સાર,
દેશોન્નતિ કર તેરી સેવા, ગુણિયન કા સત્કાર.
શીલ સંતોષ પરસ્વાર્થરતી, દયા ક્ષમા આધાર;
ભૂખે કો ભોજન પ્યાસે કો પાની, યથા શક્તિ ઉપકાર.
કઠિન સમય મેં હોવેગે સાથી, તેરે શ્રેષ્ઠ આચાર,
તાતે ઇનકા કરતૂ સંગ, સુખ હો સર્વ પ્રકાર.
ઉદય અજ્ઞાની કહે પ્રભુ, ઇસ મેં તિસ કો હી ધિક્કાર,
હૈ કરતવ યોસક અમીચન્દ, જો રહી ખટચાર.

આરતી. ૧૯

જય ત્રિભુવન કર્તા (૨) સબ કે આશ્રયદાતા (૨)
ભય સંકટ હરતા, જય દેવ જય દેવ, જય ત્રિભુવન કર્તા.

જડ ચેતન સબ જેતે, મહિમા તવ ગાવે (૨)
રાજા પરજા સબહી (૨) તુજ કો શિર નાવે. જયદેવ.
અતુલ તુમ્હારી કરૂણા, વરણી નહિં જાઇ (૨)
મંગલ કીર્તિ તુમ્હારી (૨) ગગન મગન છાઇ. જયદેવ.
તુમ ચેતન પરમેશ્વર, તુમ પરિપૂરણ સ્વામી (૨)
પુણ્યપાપ મમ દેખો (૨) પ્રભુ અન્તર્યામી જયદેવ.
અટલ જ્ઞાન કી ચહુંદિશ, તુમ જ્યોતી વિસ્તારી (૨)
નિરખ નિરખ હો ચકૃત (૨) જગમેં નરનારી જયદેવ.
હે અનન્ત તવ શકિત. વર્ણન કિમ કીજે (૨)
કરો ગર્વ પ્રભુ ચૂરણ (૨) નિજ આશ્રય દીજે. જયદેવ.
ભિક્ષા યહી હમારી, હે મંગલ દેવા (૨)
નિશ દિન હો ઉત્સાહિત (૨) કરૂં તેરી સેવા. જયદેવ.

ભજન ૨૦

ઉઠો અબ નીંદ ગફલતસે, કરો કુચ્છ આપની હીમ્મત,
દયાનંદ દેશ હિતૈષીકી, જરા તુમ દેખ લો હીમ્મત.
જબ આયા તપ બનોંસે વહ, કયાથી દેશકી હાલત;
કયા ઉસ વકત હે ઉસકી, જરા તુંમ દેખ લો હીમ્મત.
યથાર્થ જ્ઞાન કે પુસ્તક, સભિ થે લોપ ફિર ઉનકો;
કિયા પ્રચાર હૈ ઉસકી, જરા તુમ દેખ લો હીમ્મત.
વિચારે વેદ અબ સજ્જન, પુરાણોમેં હુઇ નફરત;
ભગાયા જુઠો ઉસકી, જરા તુમ દેખ લો હીમ્મત
ન મકકા હે ન ગિરજા અબ, ગઇ હે પોલ ખુલ ઉનકી;
કિયે અસમર્થ હે ઉસકી, જરા તુમ દેખ લો હીમ્મત.
જો શિવબોધકા મત થા, કિયા હે છિન્ન ભિન્ન ઉસકો;
પ્રાણ ધુર્તસે ઉસકી, જરા તુમ દેખ લો હીમ્મત.
લડકે પનકા વીવાહ હૈ, ગીરધ, ગયા શાદિ ખાલુગતમેં;

બઢા બલ વીર્ય હે ઉસકી, જરા તુમ દેખ લો હીમ્મત.
નિરર્થક શ્રાદ્ધ તિરથ કે, દિખાયા સત્ય અર્થો કો,
મિટાયા કપટ સે ઉસકો, જરા તુમ દેખ લો હીમ્મત.
હતાડા મૂર્તિ પૂજન કો, તથા અવતાર મેં નિશ્ચય;
પુજાયા બ્રહ્મ હે ઉસકી, જરા તુમ દેખ લો હિમ્મત.
પઢાના કન્યાઓંકા, દિખાયા વેદ સે ઉસને:
જતાયા ન્યાય હૈ ઉસકી, જરા તુમ દેખ લો હિમ્મત.
જતાયા સંસ્કારોકો ઋષિ પ્રણિત ગ્રંથો સે;
છુડાયા જાલ સે ઉસકો, જરા તુમ દેખ લો હીમ્મત.
બ્રાહ્મણ કર્મ હીસે હે સુઝાયા સત્યકે બલસે;
બચાયા દુષ્ટસે ઉસકી જરા તુમ દેખ લો હીમ્મત.
હજારો ઔર સચ્ચાઇયાં, દિખાઇ વેદસે ઉસને;
બને આર્યગણ ઉસકા, જ-ા તુમ દેખ લો હિમ્મત.
કરો તુમ સફલ કુર્બાની, જો કિથી સત્યકી ખાતર;
ડરો ન જહર સે ઉસકો, જરા તુમ દેખ લો હિમ્મત.

ભજન ૨૧

અગર બ્રહ્મ વેત્તા હમે ન સુઝાતા,
તો અજ્ઞાનસેં કૌન હમકો છુડાતા૦ અંતરો.
નગર વેદકા ભાષ્ય કરતા મહાપુરૂષ,
તો કૌન હમકો ઇશ્વરકી વિદ્યા જનાતા૦ અગર.
પુરાણોંસે ક્યોંકર ઘૃણા હોતી હમકો.
અનર્થ કર્તા, ઉનકો જો વહ ન દિખાતા૦ અગર.
પુનર સચ્ચિદાનંદ પુજાતા હમે કૌન;
જો પાષાણ પુજનકો વ્હો ન ગિરાતા૦ અગર.
કહાં મૂઢ પુરૂષોંસે હોતી રીહાઇ,
બ્રાહ્મણ કે જો અર્થ વહ ન બતાતા૦ અગર.

કહાં છોડતે ધુર્ત પીછા અગર વહ;
ન જીતે પિતા મહાકી સેવા કરાતા૦ અગર.
અભિ તકલી ગંગામેં હમ ડુબ મરતે.
પતંજલસે અગર વહ ન વાકેફ કરાતા૦ અગર.
જગન્નાથમેં હમ પડે ફિરતે મારે,
જો વેદોકત સાધન ન મુક્તિ બતાતા૦ અગર.
ચઢી જાતી અદ્વૈતકી વિષ અભિતક,
રૂષિ વ્યાસ સેં જો ન અમૃત ખિલાતા૦ અગર.
મઢી પીર અવતાર આદિસે કોઇ,
અસંભવ થા મેં ઉસકે હમકો છુડાતા૦ અગર.
રહા જબ તક હમમેં સ્વામી દયાનંદ,
ફીરા હર જગહ વેદ મત કો ફૈલાતા૦ અગર.
હુઆ મોક્ષમેં જબ વહ આખર સ્થાપિત,
ગયા વેદકા યહાંસે ડંકા બજાતા૦ અગર.

ભજન ૨૨

સુનો જગદિશ બિનતી કો, તુમ્હારી આશા ભારી હે;
સુધારો અબ કૃપા કરકે, દશા બીગડી હમારી હે૦ સુનો.
અવિદ્યા દેશમેં ફેલી, હુવા મુરખ યહ ભારથ વર્ષ;
બિગાડા રીતાં નિતોંકો, પરસ્પર બૈર જારી હે૦ સુનો.
રહા ના ધન યહાં પર કુછ, ન અબ રહેનેકી આશા હે,
નિરૂદ્યમતાને ધર દાવા, હુવા ભારત ભીખારી હે૦ સુનો.
હમારે દેશ કે બનિયોં, મહાજન રાજા ઓર બાબુ;
જરા ઇસ ઓર ટુક દેખો, હમે આશા તુમ્હારી હે૦ સુનો.
કરો કુછ દેશકી ચિન્તા, યે કયા થા ઓર હુવા અબ કયા;
ન થા ટિકસ ન થી ચુંગી, કે જીસમે જાન આરીહે૦ સુનો.
નહી હે દેશકી મમતા, કિસી ભારત નિવાસી કો;

કરે કયા અબ યતન યારો, પડા દુખ સિરપે ભારી હે૦ સુનો.
નહીં હે એસા કોઇ જન, જો હમકો આકે દે ધીરજ,
યે કયોં રોતે હો તુમ સાહેબ, નયનોસેં રકત જારી હે૦ સુનો.
બઢાઓ માત્રૃ ભાષાકો, જહાં તક હો સકે તુમસેં;
બીના ઇસકે બઢાનેસેં, બુરી હાલત તુમારી હે૦ સુનો.
સુનો શીક્ષા હમારી તુમ, અગર માનો તો અચ્છા હે;
નહીં તો દિન બદિન સબકી, અવશ્ય હોની ખુવારી હે૦ સુનો.
કરો ફીર ઐકયતા દિલસે, કપટ છલકો જરા ત્યાગો;
મિલો તુમ પ્રેમસે સજજન, યેહી બાનતી હમારી હે૦ સુનો.

ભજન. ૨૩

નમઃ સૃષ્ટિ કર્ત્તા, નમોહો વિધાતા,
નમઃ સચ્ચિદાનંદ આનંદ દાતા૦
નમો દિનકે દુખ, હર લેને વાલે;
નમો વિશ્વ ભર્તા, નમો હો સંહર્તા૦ નમઃ
કરો શુદ્ધ, અંતઃકરણ મેરા સ્વામી,
યેહી માંગતા નિત્ય, સાયંમ પ્રાતા૦ નમઃ
કરો તીન તાપોસેં રક્ષા હમારી;
રહું સર્વદા તેરી, મહિમા કો ગાતા૦ નમઃ
તુમ્હારી દયાકા, ભરોસા હે મુજકો,
ન કોઈ સહાયક, હે સુત બંધુ દારા૦ નમઃ
ભંવર બીચ નૈયા, ફસી નાથ મેરી;
પડા કાલકે, ચક્રમેં ચક્ર ખાતા૦ નમઃ
લગા દીજે અપનો, કિનારેપે નૈયા;
જો અધમોકા, ઉદ્ધાર કર્તા કહાતા૦ નમઃ
તેરે દરપે બલદેવ, અબતો પડા હે;
ન કયોં દાસ અપના ઇસે તું બનાતા૦ નમઃ

ભજન. ૨૪

ન જાને કોન હી વેલા, બજેગા કુચકા ડંકા (અન્તરો)
યહ દુનિયાં ચાર દિન ભાઈ, પ્રભુ તું કાહે વિસરાઈ;
જગત સુખ દુખ હે પ્યારે, વિષય હે વિષભરેસારે. ન જાને.
સકલ યહ મહેલ ધન ચેરે, રહે ન અન્તકો તેરે;
ન માતા પુત અર્ધંગી, કભિ હો અન્તકી સંગી૦ ન જાને.
ન મિતર સન્દેહી હિતકારી, ભી હોં પરલોક સહકારી;
ધર્મકી એક હે બેડી, લંઘાવે અન્તકી બેરી૦ ન જાને
ધર્મ મેં લીન હો પ્યારે, યહી એક તુમકો ઉદ્ધારે,
પ્રભુકા શરણલે લે તું, ઉસીકા નામ જપ લેતું૦ ન જાને.
વહી હે જગત આધારા, ઉસીસે હોવે નિસ્તારા;
ઉસીકી આજ્ઞા પાલન ધર્મ, હે ધર્મકા પાલન૦ ન જાને.
ન જીવનપર તુહો નિરભર, ટિકે ન અંન્તકો પલભર,
છીનમે કાયા યહ તેરી, હો જાવે ભસ્મકી ઢેરી૦ ન જાને.

ભજન. ૨૫

નમઃ હો નમઃ હો, નમઃ પ્રાણ દાતા,
નમઃ હો નમઃ હો, નમઃ પ્રિય તાતા;
તુ આકાશ સમ હરસ્થાન મેં વ્યાપક,
સૃષ્ટિકા રચના, તુહી હે વિધાતા. નમઃ
અકાયમ હેતુ કાયાતેરી નહીં હૈ,
નિરાકાર હેતુ નહી જન્મ પાતા;
અતિ સુક્ષ્મસે ભી હે સુક્ષ્મ તું,
હે પ્રમાણુ ઓકેભિ અન્તર સમાતા૦ નમઃ
તુનાડી ઓર નસકે, બંધનસે બાહર,
સદામુક્ત, ઓર એક રસ કહાતા;
તું શુદ્ધ ઓર નિર્મલ, તુ હે જ્ઞાન સાગર,

અવિદ્યાકા નાશક, તૂ વિદ્યા બડાતા૦ નમઃ
નહીં પાપકા લેશ, તુજમે જરા ભી,
ન્યાય કારી હે તૂ, ન્યાયકો જાનતા;
સર્વ વત્ત સર્વજ્ઞ, સબકા દ્રષ્ટા,
સર્વ સાક્ષી મનકે, અન્દર રમાતા. નમઃ
બ્રહ્માંડકા, એક સ્વામી તુહી હે,
સર્વ ઈશ, સબકો નિયમસે ચલાતા;
અકારણ હેતુ, આદિ તેરા નહી હે,
નિરાધાર તું સબમે, શક્તિ બસાતા. નમઃ
સૃષ્ટી કે આરંભ મેં, વેદ દ્વારા,
પરમ સુખ મોક્ષકા રસતા દિખાતા; નમઃ
નહી પાર પા સકે, તેરી દયાકા,
અભાગી હેવો જન તુને જો ભુલાતા. નમઃ

ભજન. ૨૬

પરસ્પર તુમ બનો રક્ષક, યેહ ઉત્તમ મત્ત હમારા હે,
ખુલે અક્ષર, યેહી વેદોમે, ઇશ્વરને પુકારા હે. પર.
હતો મત્ત ગૌમાતા કો, પદારથ દેને હારા હે,
જરા તુક ગોરસેં દેખો, યેહ ભારથકા સહારા હે. પર.
હમેં જો દુધ મિઠા હે, તુમ્હે મખ્ખન ક્યા ખારા હે,
તો અરસુબકા કુલ્હાડા હાથસે, પૈર અપને મારા હે. પર.
મુસલમાં ક્યા ઈસાઈ, ઔર યહુદિ ક્યા નિસારા હે;
યથાર્થ જ્ઞાન જો જાને, વહ ઇશ્વર કે પ્યારા હે. પર.
કહીં ઇઝીંલ કુરાન હે, કહી પુરાણ અઢાર હે,
પરસ્પર એક કા દ્વેષિ, ઈસીકા વિઘ્ન સારા હે. પર.
સનાતન વેદકા મારગ, ઉસે સબને બિસારા હે,
પ્રેમકા કોષ હે ઉસમે,યહ આંખોસે નિહારા હે. પર.

થા ઉસકે બાગ મેં ગડબડ, દયાનન્દને સુધારા હે,
પક્ષકા છોડ કર દેખો, વહિ સુખકા કિનારા હે. પર.
ભલાઇ સબકી હે ઉસમેં, પ્રભુ પદકા નજારાહે;
સુનો યા મત સુનો યારો, ધર્મકા સચ્ચા નકારાહે. પર.

ભજન, ૨૭

બનો આર્ય, વેદમતપર ચલો;
રહો બે ધડક,મત કિસીસે ડરો. બનો૦
અવિદ્યા કરો નાશ, વિદ્યા પઢો;
પરમદાન, વિદ્યાકા લો ઔર દો.
ચલન વેદાનુકૂલ અપના કરો,
ખુશીસે રહો, ઔર ફુલો ફલો. બનો૦
કરો યોગ ઔર યોગિયોંસે મિલો,
પરમધામ મુક્તિકે ભાગી બનો. બનો૦
પરોપકાર હીમેં લગા રખો મન,
પરોપકાર કરકેહી મનમેં મગન. બનો૦
નહો વૈર બુદ્ધિ કિસીસે કભિ,
રહે મનમેં વ્યાપક સદા શાન્તિ. બનો૦
હીયેકે ખુલે જ્ઞાનચક્ષુ અગર,
તો પ્રકાશ ઉસકા હો નૂરે નજર. બનો૦
બદીસેં ડરો ઔર કરો કામ નેક,
કે નેકિકા હોતાહે અંજામ નેક. બનો૦
જો વેદોકે અનુકૂલ હો ચાલ ઢાલ,
ન બદખ્વાહી કીહો કિસીકા મજાલ. બનો૦
જો રહેના હે મંજૂર આરામસે,
તો ભાગો હમેશાં બુરે કામસે; બનો૦
જીને એક ઇશ્વરકા હે આશ્રય.

નહીં ઉનકો ડર હૈ કહીં ભિ જરા. બને૦
વહ નેકોંકો નેકીકા ફલ દેતાહૈ,
બદોંકો સજાએ અમલ દેતા હૈ. બને૦
વહી વિશ્વકા કેવલ આધાર હૈ,
ઉસીકો હમારા નમસ્કાર હૈ. બને૦

ભજન ૨૮

ઈશ્વર ફકત તુમ્હી હો દુખ કે મીટાને વાલે,
આવાગમન છુડાકર મુક્તી દિલાને વાલે.
સૂરજ જિમીં સિતારે સબ આસરે તુમ્હારે,
સારે નિજામશમશી તુમ હો ચલાને વાલે.
હરજા તુમ્હી હો હાજિર હર બાત પર હો કાદિર,
છોટે સે જર્રે મેં ભી તુમ હો સમાને વાલે.
દરિયા પહાડ જંગલ હરજા તુમ્હારા જલવા,
મૂરખ હુયે તુમ્હારી મૂરત બનાને વાલે.
મસજિદ મે ન હરમ મેં બુતખાને મેં ન કાબા,
તુમકો કહાં હૈં પાતે કાશી કે જાને વાલે.
માલા તો હાથ મેં હૈ દિલ દાઓ ઘાત મેં હૈ,
કયા ખાક તુમકો પાવેં યહ ખાક ઉડાને વાલે.
જૂઠે સુખોં મે ફંસકર ભૂલે તુમ્હારી મહિમા,
તુમ સે અલગ પડે હૈ તુમ હો ઉઠાને વાલે.
માતા બહિન વ ભ્રાતા જૂઠા હૈ સારા નાતા,
સબ દુખ હૈં દેને વાલે ભ્રમ મેં ફંસાને વાલે.
દર છોડ કર તુમ્હારા કીસ દર પૈ જાકે મગૂં,
હૈ શાહો રાજા તુમ સે રુતબોં કે પાને વાલે.
સબ સે અલગ હો મુજતર હાજિર તુમ્હારે દર પર,
કૃપા કી દષ્ટિ કીજે તુમ હો બચાને વાલે.

ભજન ૨૯

દોહા તુમ બિન મેરા કૌન હૈ, હે અનાથ કે નાથ,
ઇસ અસાર સંસાર મેં, પકડ હમારો હાથ.

ટેક—પ્રભુ દુખ સાગર સંસાર સે હો પાર લગાને વાલે, ધન યૌબન ઔર કુટુમ્બ હમારા, સંગમેં કોઇ ન ચલનેહારા. ફિર હમ કિસ કા તકેં સહારા, ખાલી જાયં ઘરબાર સે તુમ હી ધીર બંધાને વાલે, હો પાર૦ મન ચંચલ વશ મેં નહીં આવે, ચમકદાર ચીજોં મેં જાવે, દુષ્ટ કર્મ હમ સે કરવાવે, અપને વેગ અપાર સે, ઝટ પાપોં મેં લા ડાલે. હો પાર૦. ઇન્દ્રી બશ મેં નહીં આતી હૈં, વિષય ભોગ મેં ફંસ જાતી હૈ; નિર્બલ કરકે ભટકાતી હૈં, ઇન કે દુષ્ટ વિચાર સે, હો તુમ્હી બચાને વાલે. હો પાર૦. યહ શરીર જો સબ સે પ્યારે, વહ ભી તો નહીં હોયં હમારે; જિસ દિન હોયં જીવ સે ન્યારે, આગે મરઘટ દ્વારસે, હૈં પીઠ દિખાને વાલે. હોપાર૦. હો નિરાશ સબ ઓર સે આયે, જગત દુખોંને બહુત સતાયે, તુમ બિન સ્વામી કૌન બચાયે, તીનો તાપોંકી માર સે, હો તુમ્હી છુડાને વાલે. હો પાર૦.

ભજન ૩૦

હે અપરમ્પાર—પ્રભુ તુમ્હારી મહિમા, અદ્ભુત હૈ તુમ્હારી માયા; નહીં પાર કિસી ને પાયા, ઋષી મુની ગયે સબ હાર. પ્રભૂ૦. ભૂમણ્ડલ ઔર યહ તારે, ચર અચર જીવ જડ સારે. તુમ્હી કો રહે પુકાર. પ્રભૂ૦. તુમ્હી હિરણ્યગર્ભ કહલાયે, સારે બ્રહ્માંડ રચાયે, કૌન કરસકે શુમાર, પ્રભૂ૦. હો જગત્ કે આદી કારણ, તુમી કિયે હુયે હો ધારણ, તુમ્હી કરતે સંહાર. પ્રભૂ૦. સબ બલોંમેં તુમહી બલહો, સબ ચલ હૈં તુમ્હીં અચલહો, તુમ્હીં સુખકે

ભવપાર, પ્રભુ૦. તૂં વાસુદેવ ગાતા હૈ, જો શરણ તેરી આતા હૈ, મિલે મુક્તોકા દ્વાર. પ્રભુ૦.

ભજન ૩૧

હમારી એક બિનય તુમ સે દયામય દીન હિતકારી,
મિટાઓ મેરે હૃદય કી અવિદ્યા રૂપ અંધિયારી.
પ્રકાશિત જ્ઞાન અપને કા હૃદય મેં કીજીયે સૂરજ,
મિલે કલ્યાણ કા રસ્તા બનેં હમ સુખ કે અધિકારી.
ગયા હૈ છૂટ વહ મારગ હમારે પૂર્ણ પુરુષોં કા,
બિના ઉસકે હમારી હોગઇ અબ દુર્દશા ભારી.
હમારા ધર્મ વૈદિક થા ઉપાસક આપ કે હમ થે.
હુયે અબ પંથ નાનાહી ઔ નાના ઇષ્ટ અવતારી.
લગે આપસ મેં સબ લડને હુએ સબ તીન કે તેરહ,
ગઇ ભારત કી સરદારી હુયે અબ ભૂપ બનચારી.
અહિંસા ત્યાગ ચોરી થા ધર્મ વ્રત પૂર્ણ પુરુષોં કા,
વહાં હિંસક ઔ બટમારી સરાબી ચોર ઔ જ્વારી.
જહાં ઋષિ મુનિ થે બ્રહ્મચારી પુરુષ નારી સદાચારી,
વહાં અબ પ્રાયઃ નરનારી હુયે કુલટા ઔ વ્યભિચારી.
યહાં કે દીન ઔર દુખિયા નહીં અન્નાદ પાતે હૈં,
મુચંડે ભાંડ ઔર વેશ્યા ઉડાવેં માલ બદકારી.
મચા અંધેર અબ એસા હવા બદલી જમાનેકી,
તુમ્હી પર આશા હૈ ભારી તુમ્હી પિતુ બંન્ધુ મહતારી
તુમ્હીં હો ધર્મકે પાલન અધર્મી દુષ્ટ કુલ ઘાલક;
સમઝ બલદેવ નિજ બાલક બચાઓ બેગ બ્રહ્મચારી.

ભજન ૩૨

પ્રભૂ કો છોડકર તૂને લગન કિસસે લગાઇ હૈ,
હુઆ નાદાન ક્યોં એસા સમઝ ક્યા બેચ ખાઇ હૈ.

જો હૈ સબ સૃષ્ટિ કા પાલક બુલાયા ઉસકો તૈં મૂરખ,
બુતોં કો પૂજકર પ્યારે નફા ક્યા તૂને પાઇ હૈ.
જો હૈ હર બસ્તુ મેં વ્યાપક ઇશ નિરાકર અબિનાશી,
બનાકર ઉસકી જડ મૂરત મન્દિર મેં જા બિઠાઈ હૈ.
વહ હૈ મૌજૂદ સબે ઘટ મેં હમેશા દેખતા સબ કો,
બદી નેકી કા ફલ દેતા વહ ઇસ્વર સબ કા ન્યાઇ હૈ.
નહીં વહ જન્મ મૃત્યૂ કે કભી બંધન મેં આતા હૈ,
બતાકર જન્મ ક્યોં ઉસકો વૃથા તુહમત લગાઇ હૈ.
છુટા નહીં મૈલ મનકા નહાયા લાખ તિર્વેની,
લિખાયા નામ સન્તોં મેં ભરી દિલ મેં ખુટાઇ હૈ.
રામ ઔર કૃષ્ણ સત્ પુરુષોં કી ક્યોં નિન્દા કરે મૂરખ,
બનાકર સ્વાંગ ક્યો તૈંને હંસો ઉનકી કરાઇ હૈ.
હજારો દીન ઔર દુખિયા ન પાતે એક ટુકડા તક,
તૈં દેદે દાન દુષ્ટોં કો બૃથા દૌલત લુટાઇ હૈ.
જરા અબ હોશમેં આજા ઉઠા ગફલત કે પરદે કો,
ભજન બલદેવ કર ઉસકા જો સબકા ખુશનુમાઇ હૈ.

ભજન ૩૩

ચારોં વર્ણોં કે નર નારિ, હુયે ધન બેટી પૈ ખાને વાલે,
બર ચાહે હોય કુરૂપ મહાન, બુઢ્ઢા કાંપે થર થર પ્રાન.
બસ જહાં દેખ લિયા ધનવાન, હો ગયે તાકને વાલે
ચારોં વર્ણો॰ ૧

કન્જર કન્જરી બને અનેક, રખતે ઘરમેં બેટી એક;
સમઝે યહી હૈં ધનકો ટેક, ગઢરી ન કદી ઉડાને વાલે.
ચારોં॰ ૨

કિતને ઇસ કે હૈં દલ્લાલ, મારેં મુફ્ત કે ગહરે માલ;
મિત્રો ઇસકો દેઓ નિકાલ, ક્યોં હુએ પાપ બઢાને વાલે.

ચારોં વર્ણોં૦ ૩

કોઇ ગિનવાવેં પાંચ હજાર, કરને હૈં યે હી વ્યવહાર;
કુબે બેટી ચાહે મંઝધાર, હો ગયે લાજ નશાને વાલે.
ચારો વર્ણોં૦ ૪

કિતની હો ગંઈ વિધવા નારિ, રો રો કર રહી હાહા-
કાર જગમેં બઢ રહા હૈ વ્યાભિચાર, છોડો મુફ્ત રુલાને વાલે.
ચારોં વર્ણોં૦ ૫

જૈસે આવે વૈસે જાય, દહરે મેહનત સે જો કમાય.
ભારત ? તેરી દશા યે હાય, હો ગયે બેટી સતાને વાલે.
ચારોં વર્ણોં૦ ૬

મેરી ઉનસે હૈ યે અપીલ, જો હૈં બ્રાહ્મણ ભાઇ સુશીલ;
ઐસે કામમેં કરદો ઢીલ, તુમહી હો કાર્ય કરાને વાલે.
ચારોં વર્ણોં૦ ૭

મિત્રો ! યે હૈ પાપ મહાન, જાનો પઢિયાનો અજ્ઞાન,
પાઠક હુઇ બહુત સી હાન, હો જાઓ માન બઢાને વાલે.
ચારોં વર્ણોં૦ ૮

ભજન ૩૪

ઢુંઢા સારે શાસ્ત્ર પુરાણ મેં પદ હિન્દૂ કહીં ન પાયા,
મનૂ વેદ ઔર છહું શાસ્ત્ર મેં, પતા મિલા નહીં કોશ માત્ર મેં
હિન્દૂપદ નહીં મિલા તંત્ર મેં, યહ સત બચન સુનાયા. પદ૦ ૧
લુગત ફારસી મેં ગયાસ હૈ, ઉસમેં હિન્દૂ લિખા ખાસ હૈ;
દેખો ખોલ હો જિસ કે પાસ હૈ, કાફિર ચોર બતાયા. પદ૦ ૨
જબ સંકલ્પ પઢો હો ભાઇ, શબ્દ આર્યા દેત સુનાઈ.
ફિર ક્યોં છાઇ મૂરખતાઇ, હિન્દૂ વહાં નહીં આયા. પદ૦ ૩
યહ હૈ પક્ષ યવનોં કા સાર, હિન્દૂ રખ દીયા નામ હમારા.
કહે મુરારી મિત્ર તુમ્હારા, નયા છન્દ કથ ગાયા. પદ૦ ૪

ભજન. ૩૫

મુખડા ક્યા દેખે દર્પણ મેં, તેરે દયા ધર્મ નહીં મન મેં,
જબ તક ફૂલ રહી ફુલવારી, બાસ રહી ફૂલન મેં.
એક દિન ઐસા હોયગા પ્રાની, ખાક ઉડેગી તનમેં. મુખ૦
ચન્દન અગર કુસુમ્બી જામા, સોહત ગોરે તન મે,
ભર યોવન ડુંગર કા પાની, ઉતર જાય એક છનમેં. મુ૦
નદિયા ગહરી નાવ પુરાની ઉતર જાય એક છન મેં,
ધર્મી ધર્મી પાર ઉતર ગયે, પાપી રહે અંદર મેં. મુખ૦
કોડી કૌડી માયા જોડી, સુરત લગી ઇસ ધન મેં;
દસ દર્વાજે બન્દ ભયે જબ, રહગઈ મનકી મનમેં. મુખ૦
પગડી બાંધત પેચ સંભારત, તેલ મલત અંગન મેં;
કહત કબીર સુનો ભાઇ સાધુ, યહ ક્યા લડેંગે રનમેં. મુ૦

ભજન. ૩૬

ધરમ પથ ફૈલાદો ઘર ઘર દ્વાર,
નગર નગર ઔર ગ્રામ ગ્રામ મેં, વેદોં કા કરો પ્રચાર.
દ્વેષ નિકાલો, પ્રીતિ બઢાલો, મન અપને કો માર,
ઈંટ ડલે પત્થર બર્સાવેં, કુછ ભી કરો ન વિચાર. ધ૦ ૧
ધર્મ કે કારણ સ્વામી દયાનન્દ, અર્પણ કરગયે પ્રાણ,
લેખરામજીને પેટ ફડાયા, દેશ કા કિયાહૈ સુધાર. ધ૦ ૨
ધર્મ કે કારણ ગુરૂ ગોવિન્દજી કે, દોનોં વે રાજકુમાર,
દિવારમેં ચુનેગયે આહ ! ન કીની ધર્મ હૈ જગમેં સાર. ધ૦ ૩
ધર્મ કે કારણ રાજા હરિશ્ચન્દ્ર રાજપાટ દિયા ત્યાગ,
રાની બિકી રૂહિતાશ વહ બાલક રાજા ભંગી કે દ્વાર. ધ૦ ૪
ગ્યારહ બરસ કા વહ બાલ હકીકત ધર્મ પૈ હુઆ કુર્બાન,
જાન દઇપર ધર્મ ન છોડા, તન મન દિયા સબ વાર. ધ૦ ૫
ઐસે ઐ તુમ બનો હિતૈષી, છોડો ઝૂઠ વ્યવહાર,
સચ્ચે આર્યવીર કહલાઓ, નત્થુ કહે હર બાર. ધ૦ ૬

ભજન. ૩૭

આઓ મિત્રો હમ તુમ મિલકર અબ કુછ પર ઉપકાર કરેં,
અન્ધકાર કો દૂર હટાવેં વિદ્યા કા પ્રચાર કરેં.
ભારતબાસી તજો ઉદાસી હો સુતલાશી ધર્મ કે,
ઝૂંઠ સત્ય કા નિર્ણય કરકે શુભ મારગ અખત્યાર કરેં.
રંજ જુદાઇ બહુત ઉઠાઇ હમને અપની ભૂલ સે,
જૈનો પુરાની કિરાની કુરાની સબ આપસ મેં પ્યાર કરે.
જિસકો બદૌલત હુઆ ઉજાલા ફિર સે ભારત દેશ મેં,
દયાનન્દ થા જગત હિતૈષી સબ ઉસકા સત્કાર કરેં.

ભજન. ૩૮

જો ચાહતે હો ધર્મ્મ કમાના ઉઠકર પરઉપકાર કરો,
તન મન ધન સબ અર્પણ કરકે વેદોં કા પ્રચાર કરો.
બહુત કષ્ટ તુમ ઉઠાચુકે હો વૈદિક મારગ છોડકર,
આઓ ભૂલે ભટકે ભાઇયો ઉસકો ફિર અખત્યાર કરો.
મત બબડાઓ બહુત સતાવં તુમ કો મૂરખ આદમી,
પ્રાણી માત્ર કી તુમ સેવા સે મત દિલકો બેજાર કરો.
કૃષ્ણ બ્યાસ આદી ઋષિયોં કો દોષ લગાના છોડદો,
અપને બડોં કી ઇજ્જત કો અય પ્યારોં યું મત ખ્વાર કરો.
બિવાહ વગૈરહ કે મૌકોં પર નચા નચા કર રંડિયાં,
મત અપની સન્તાનોં કો તુમ ઉનકા આશિકજાર કરો.
બાલી ઉમર મેં સન્તાનોં કા કરકે બિવાહ ઔર શાદિયાં,
બલ બીરજ કો ઉનકે ખોકર મત દુર્બલ બીમાર કરો-
દીન અનાથ અપાહિજ જીતને, પાઓ ભારત દેશમેં,
ભોજન બસ્તર આદી દેકર અબ ઉનકા ઉદ્ધાર કરો.
અધોગતિ કો પહુંચ ચુકા હૈ મિત્રો ભારત દેશ અબ,
ઇસકો સંભાલો તુમ અય ભાઇયો મિલકર યહ શુભકાર કરો.
રાગ ઈર્ષા દ્વેષ બૈર તજ કર્મ કરો નિષ્કામ સબ,

ધરમી પ્રેમી પરઉપકારી પુરૂષોંકા સત્કાર કરો.
બનો સહાયક તુમ ગુરૂકુલ કે તન મન ધન સે ભાઈઓ,
કપિલ કણાદ ગૌતમ જૈસે બ્રહ્મચારી તૈયાર કરો;
પરમેશ્વરકે બનો ઉપાશક જો ચાહો સુખ ધામકો,
યજ્ઞ હવનસે નિત્ય સુગંધિત તુમ અપના ઘરબાર કરો.
એક ઇશ જગદીશ બ્રહ્મ કો અપને ચિત મેં ધરલો,
કિસી પૈગમ્બર પીર ઔલિયાકી, મત પૂજા યાર કરો.
બહુત દિનોંસે વૈદિક નૈયા પડી, ભંવર કે બીચમેં,
બિનય કરે પરદેશી ઇશ્વર અબતો ઇસકો પાર કરો.

ભજન. ૩૯

અપને દેશકોરે અબતો બિગડી દશા સુધારો.
આંખ ખોલકર દેખો ભાઈઓ, ક્યા હૈ દેશકા હાલ;
કૈસા થા અબ કયા હો ગયા હૈ, ઇસપર કરો ખ્યાલ. અપ૦
કભી દેશ યહ આર્યાવર્ત થા, અબ હૈ હિન્દોસ્તાન;
હિન્દૂકાફિર કાલે વહશી હો, રહે ઋષિ સન્તાન. અપ૦
કિસી વક્ત યહદેશ તુમ્હારા, થા મુલ્કોંકા સરતાજ;
અધર્મ અવિદ્યા કે કારણ હૈ, સબસે નીચા આજ. અપ૦
વેદ ઇશ્વરી જ્ઞાનકો અબ, સારે બૈઠે છોડ;
જડ કબરોં કે બને ઉપાસક, ઇશ્વર સે મુખ મોડ. અપ૦
નહીં ખબર કુછ રહી કીસીકો, હૈ સત્ય ધર્મ કયા ચીજ;
બુરે ભલેકી રહી નહીં હૈ, બિલકુલ હાય તમીજ. અપ૦
વૈદિક શિક્ષા ઊઠગઇ, નહીં રહા ધર્મ ઔર જ્ઞાન;
સત્ય ધર્મકો છોડ, બને અબ સારે પશૂ સમાન. અપ૦
યજ્ઞહવન સબ છુટ ગયે, હમસે છુટા સત્ય બ્યવહાર;
ઝૂઠ કપટ છલ બઢ ગયે સબમેં, ભ્રષ્ટ હુએ આચાર. અપ૦
વર્ણ આશ્રમ મિટ ગયે, એસે મિલતા નહીં નિશાન;
મૂરખ સબસે બડે કહાવેં, ઔર છોટે વિદ્વાન. અપ૦

બ્રાહ્મણ ક્ષત્રી વૈશ્ય શુદ્ર કુલ, હો ગયે ગુણહીન;
નહી એકકો એક કા મમતા, હો ગયે તેરહ તીન. અ૫૦
મસ્ત હુએ સબ ખુદગર્જી મેં, નહીં દેશ સે પ્રેમ;
વિષય ભોગ મેં ફંસ પરદેશી, તોડા ઇશ્વરી નેમ. અ૫૦

ભજન. ૪૦

મર્દોં કો નેક કામમેં, ડરના નહીં અચ્છા;
નામર્દ સે ઉમ્મેદ કા, કરના નહીં અચ્છા.
ક્યા ગમ પ્રચાર ધર્મમેં, ગરજાનભી જાયે;
બદરસ્મ ઓર બદકામમેં, મરના નહિં અચ્છા.
બઢના ઉસીકા ખૂબહે, જીસસે હો ફેજલે આમ;
જાલિમ વ મકખીચૂસકા, બઢના નહીં અચ્છા.
વાદા ન નિબાહના હે, યહ શેતાન કી હરકત;
ઇન્સાં કો જુબાં દેકે, મુકરના નહીં અચ્છા.
કરનેસે પહલે સોચ લો, હરકામકા અંજામ;
આગેકો કદમ ધરકે, હટના નહિ અચ્છા.
લડના કીસીસે ઠીક નહીં, ઇસ જહાન મેં;
પર ખાસ કર માબાપસે, લડના નહીં અચ્છા.
મહારાજ રામચંદ્ર ને કરકે દિખા દિયા;
ભાઇકો ભાઇયોં સે, ઝગડના નહીં અચ્છા.

ભજન ૪૧

જો હરિસે પ્રીતી લગાતા હૈ, વહ પરમાનન્દ કો પાતા હૈ,
નહીં ભય વહ કાલસે ખાતા હૈ. નહી દિલમેં કભી ઘબડાતાહૈ.
વહ તેજ સ્વરુપ હોજાતા હૈ, ચેહરા ભી ચમક દિખલાતા હૈ,
દુનિયા મેં સબ કો ભાતા હૈ, વહ મહાપુરુષ કહલાતા હૈ,
નહીં કોઇ કલેશ ઉસે આતા હૈ, નિત નિર્ભય હરિયશ ગાતા હૈ,
જો હરિ૦
જો ઇશ્વર કો બિસરાતા હૈ, દુનિયાકી લુત્ફ ઉઠાતા હૈ,

સજ્જન ચન્દ રોજા પાતા હૈ, ફિર અન્ત સમય પછતાતા હૈ.
ફિર આવાગમન મેં જાતા હૈ નહિં માનુષ જન્મ કો પાતા હૈ,
જો હરિ૦.
ખન્ને વહહી એક દાતા હૈ, જો સબકો રિજક પહુંચાતા હૈ,
વહી કારન કરન બિધાતા હૈ, પાપોં સે હમેં બચાતા હૈ,
વહ સબકા પિતા ઔર માતા હૈ, યહ વેદ હમેં સિખલાતા હૈ,
જો હરિ૦.

ભજન ૪૨

પ્રભુ સે પ્રીતિ લગાઓજી, ઐસા સમય ન પાઓ;
જીસ ને રચા હૈયે ભૂમણ્ડલ, ઉસકો ઘર મેં બસાઓ જી. ઐ.
ચકિત હો લખિ જીસકીરચના, ઉસહીકે ગુણ ગાઓ જી. ઐ.
દેશ હિતૈષી સમાજ હિતૈષી, સબહી મિલકર આઓજી. ઐ.
નિસ્ચલ હો આડમ્બર છોડો, સત્યમેં પ્રીતિ બઢાઓજી. ઐ.
તાતા ધિન ધિન તાથેઈયામેં, મતના સમય ગંવાઓજી. ઐ.
સબ જગકો સમ દૃષ્ટિસે દેખો, ધર્મકા લાભ ઉઠાઓજી. ઐ.
દેશકી ભકિત વ વેદોંકી ભકિત, ઈનકી ધ્વજા ફહરાઓજી. ઐ.
અમલી જીવન અપના સવારો, પાઠક જો સુખ પાઓજી. ઐ.

ભજન ૪૩

ઇસ વૈદિક ધર્મ પ્રચાર કો હમ જગ ભર મેં કરદેંગે,
બ્રહ્મચર્ય ધારણ કરવા કર, વેદ ઔર વેદાંગ પઢાકર,
દર્શન કે દર્શન કરવાકર, પૌરાણિક પરપંચ કે,
મુખ કા મર્દન કર દેંગે, હમ૦ ૧
ગૃહસ્થાશ્રમ મેં ફિર લાકર, ઋતુગામી સબહી કો બનાકર,
ષોડશ સંસ્કાર કરવાકર સન્તાનોં કો આયૂ કો,
હમ ઋષિ જીવન કરદેંગે. હમ૦ ૨
પંચયજ્ઞ નિતહી કરવાકર, પ્રકૃતી કા પૂજન છુડવાકર,
પૂરણ ઈશ્વર ભક્ત બનાકર, ગૃહ આશ્રમ કે ઢંગ કો.

હમ ફિર પૂરણ કર દેંગે. હમ૦ ૩

બાણપ્રસ્થ કો બાનિ ચલાકર, આત્માકા સ્વરુપ લખવાકર
બ્રહ્મજ્ઞાન પૂરણ કરવાકર, ઇશ્વર પ્રેમ બિચાર મેં,
મન કો સ્થિર કર દેંગે. હમ૦ ૪

અન્ત મેં સન્યાસી બનવાકર, માન ઔર અપમાન છુડાકર,
પક્ષપાત સે ચિત્ત હટાકર, વેદોં કા પ્રચાર કર,
દુનિયા ભર મેં બિચરેંગે. હમ૦ ૫

ગુણ અરુકર્મ સ્વભાવ મિલાકર, વર્ણ વ્યવસ્થા ઠીક ચલાકર,
નિયોગ સબહી કો સમઝાકર. બિધવન કે દુખ ભાર કો,
જડમૂલસે હમ ખો દેંગે. હમ૦ ૬

દયાનન્દ કી આજ્ઞા શિર ધર, પાખણ્ડિન કી પોલ ખોલકર,
કર રાધારમણ યહી બ્રત ચિત ધર, પર સ્વારથ મન ધાર કે,
ઋષિ ઋણ સે ઉરિણ હોવેંગે, હમ૦ ૭

ભજન. ૪૪

આઓ દેખો મુક્તિ સાધન વેદોં હી કા જ્ઞાન હૈ,
જ્ઞાન હૈ વિજ્ઞાન હૈ, કર્મ હી પ્રધાન હૈ,
જીસસે ઉસકા ધ્યાન હૈ, સો સર્વશકિતમાન હૈ. આ૦
ઇન્જીલ નહિં તૌરેત મેં, નહિં કાબા અહલવેત મેં,
જિન બુધ કે નાંહિ નિકેત મેં, હૈ મુક્તિ પ્રભુ કે હેત મેં.
પ્રાણી કયા છાયા અજ્ઞાન, જડ મેં ચેતનતા કા ભાન,
માન ! માન ! દુખ કી ખાન હૈ. આ૦

શેર—મુક્તિ ઉસકા નામ હૈ જો દુખ છુટે સંસાર કે,
દુખ છુટે તબ, જબ ન હો આવાગમન કા ચક્ર યે.
પ્રવૃત્તિ તબ તક હૈ જબ તક જન્મ મૃત્યુ લગ રહા
દોષ સે હૈ પ્રવૃત્તિ અરૂ દોષ મિથ્યા જ્ઞાન સે.
મિથ્યા જ્ઞાન, કંટક જાન, તજો પાઠક સંશય બાન. આ૦

ભજન. ૪૫

હમ તો વેદોં કી શિક્ષા સુનાયે જાયંગે,
અપની નિન્દા પર ધ્યાન ન દેંગે, સદા સ્વામી કા મન્તવ્ય
ફૈલાય ફૈલાયે જાયંગે. હમ તો૦
જૈની પુરાની કુરાંનિન કો મિત્રો, ઋષિયોં કે વાક્ય સિખાયે
જાયંગે. હમ તો૦
ઇસામસીકી ગપ્પેં ઉડાકર, શાસ્ત્રોં કે સૂત્ર રટાયે જાંયગે. હમ તો૦
હિન્સા ન કરના બતા કરકે સબ કો, કુરીતી
બલી કી ઉઠાયે જાયંગે. હમ તો૦ વિધવા અનાથોં કી ટેર
પર તુલસી, સારે ભારત કો રૂલાયે જાયંગે. હમ તો૦

ભજન. ૪૬

દોહા– બિન વિદ્યા સંસાર કી, બિગડ ગઇ સબ બુદ્ધિ,
શુભ મારગ તજકર ચલેં, ઉલ્ટે ઔર અશુદ્ધ.
ટેક–ઉલ્ટી હો ગઇરે, બિન વિદ્યા કે બુદ્ધિ હમારી,
સત્ય વિદ્યા કા પઢના છોડા, હુવા ઘોર અન્ધેર,
તબ સે મિત્રો આર્યવર્ત કે પડા બુદ્ધિ મેં ફેર. ઉલ્ટી૦
સત્ય અસત્ય કા બિલકુલ હમકો નહીં રહા કુછ જ્ઞાન,
હૈવાનોં સે ભી બઢકરકે, હુએ આજ હૈવાન. ઉલ્ટી૦
જન્મ મરણ કે ચક્ર મેં, ભોગ રહે દુખ ભારી,
ભીખ માંગ કર ખાવેં ફિર ભી, બનતે બ્રહ્મ અનારી. ઉલ્ટી
દેખો ઋતેજ્ઞાનાન્ ન મુક્તિ જીસ કા અર્થ હૈ જ્ઞાન,
ઇનકે મુક્તિ સાધન હૈં, લિંગ દર્શન અરૂ જલ સ્નાન. ઉલ્ટી૦
તેજસિંહ કહે જો સુખ ચાહો, કરો વેદ પ્રચાર,
લડકે લડકી સભી પઢાઓ, તભી હોય ઉદ્ધાર, ઉલ્ટી૦

ભજન. ૪૭

ઇશ્વર કે બન્દાને ઔર કિસી કો જો કોઇ ધ્યાવેગા,

યહ રખ નિશ્ચય વહ નહીં મોક્ષ કો હરગિજ પાવેગા.
વહ પ્રભુ અજન્મા કહાવે, નહીં આવાગમન મેં આવે,
જો ઉસકા જન્મ બતાવે, વહી અજ્ઞાની કહાવેગા. ઇશ્વર૦
વહ ચૈતન શક્તી પ્યારા, વહ રૂપ રેખ સે ન્યારા,
પાપી વહ મહા હત્યારા, જો ઉસકી પ્રતિમા બનાવેગા. ઈ૦
સબ જગ કા પાલન હારા, ખુદ દંત કણ્ઠ સે ન્યારા.
હે કિધર ધ્યાન તુમ્હારા, ભોગ કોઇ કિસે લગાવેગા; ઈ૦
બિન શ્રવણ સુને સબ વાણી, વહ હૈ સબ ઘટ કા જ્ઞાની,
મૂર્ખ વહ મહા અજ્ઞાની, જો ઘણ્ટે બજા સુનાવેગા, ઇશ્વર૦
યહ સબ કુછ ઉસકી માયા, જો બારા બગીચા લગાયા.
વહ ડાલ ડાલ મેં સમાયા, ફુલ ફિર કિસપૈ ચઢાવેગા. ઈ૦
નહીં કભી જન્મ મેં આતા, નહીં ઝુટ કે માખન ખાતા.
જો ઉસકો દોષ લગાતા, નરક મેં નિશ્ચય જાવેગા. ઇશ્વર૦
હૈ વેદ યજુ: યહ દુહાઇ, નહીં ઉસકી પ્રતિમા ભાઇ,
ફિર ક્યોં પથ્થર કી બનાઇ, કિસે મલ મલ કે નહલાવેગા ઈ૦
યહ સત્ય પભે કી બાણી, તુમ માનો સબી પૈરાણી,
જીન વેદ આજ્ઞા નહીં માની, અન્ત મેં વહી પછતાવેગા. ઈ૦

ભજન. ૪૮

ટેક પ્રભુ જગ ભર્તાર, અટલ પ્રતાપ તુમ્હારા;
તુહી સકલ વિશ્વકા સ્વામી, હૈ અગમ અગોચર નામી.
દયાકા તૂ ભન્ડાર હૈ, તૂહી જગત આધારા. પ્રભુ૦
તૂ જગ પાવન અધમ ઉધારન. તૂ પરિપૂરણ દુકખ નિવારણ;
નહીં તેરા આકાર, હૈ નિર્મળ રહિત વિકારા. પ્રભુ૦
તૂ અબિનાશી સબ ઘટ વાસી, હૈ સબકા તૂહી પ્રકાશી;
તુહી હૈ પ્રાણાધાર, હૈ મહિમા અપરમ્પારા. પ્રભુ૦
અદ્ભુત હૈ તુમ્હારી માયા, નહીં અન્ત કિસી ને પાયા;
ઋષિમુનિ ગયે સબ હાર, ક્યા બરનૈ જગન વિચારા. પ્રભુ૦

ભજન. ૪૯

દોહા–કોઈ આયે કોઇ ગયે, કોઈ હો રહે તૈયાર,
ફિર મૂરખ અપના યહાં, કિસે બનાવે યાર.

ટેક–તેરા બિન ઇશ્વર કોઇ નહીં, સચ કહું સમઝ લે મનમે,
ઇસ અંગકો ક્ષણ ભંગ બતાયા, કોઇ ન સાથી સંગ બતાયા.
સમય તુમ્હારા તંગ બતાયા, ફિરભી તો કોઈ નહીં,
શુભકર્મ ખેલ ઇસ તનમેં. સચ૦
બહતે ઇસ દર્યા કે કિનારે, ધોલે હાથ બુદ્ધિ કે મારે,
બદબૂ સે ભરે વસ્ત્ર તુમ્હારે, સો બદબૂ ધોઈ નહીં,
દુખ મિલા આખીરી પનમેં. સચ૦
સબ કુછ જાન બુઝતે હુયે, અન્ધે હુવે હૈં સુઝતે હુયે,
લોભ મોહ વશ જૂઝતે હુયે ત્યાગી બદગોઈ નહીં,
રહી પ્રીતિ પરાયે ધન મેં. સચ૦
સોતા હૈ તો અબ ભી જાગદે, મન ઇશ્વર ભક્તિમેં પાગ દે,
તેજસિંહ દુર્મતિ કો ત્યાગદે, જો દુર્મતિ ખોઇ નહીં;
રહા આના ઔર ગમન મેં. સચ૦

ભજન. ૫૦

માનો કહા હમારા, કુછ ધર્મ અબ કમાઓ;
પાકર મનુષ જનમકો, વૃથાહિ મત ગૈંવાઓ.
મુશ્કિલ સે યહ મનુષ તન, ઇસ વક્ત તુમને પાયા;
ઐસે કરમ કરો તુમ આગે, ભી ઇસકો પાઓ.
મુમકીન જહાં તલક હો, સબ કી કરો ભલાઇ;
ભૂલેંભી કિસીકો, અય યાર મત સતાઓ.
યમ નિયમ કા યથોચિત, પાલન કરો હમેશા;
શુધ ઔર પવિત્ર અપના અન્તઃકરણ બનાઓ,
પરમાત્માકી શિક્ષા વેદોંમેં હૈ જો વર્ણન;
સંસાર ભર મે ઉસકા પ્રચાર, અબ કરાઓ.

બદએતકાદિયોં મેં જો, લોગ ફૅસ રહે હૈં;
સત ધર્મકે દ્વારા, ઉનકા ભ્રમ મિટાઓ.
નિર્બલ જો હો ગયે હૈં, હિન્દૂપને મેં આર્યા;
હિન્દૂ પના હટાકર આર્યા ઉન્હેં બનાઓ.
વૈદિક ધરમ કી અજમત, પાકીજગી કો પ્યારો;
અપને ચલન અમલસે, દુનિયા કો તુમ દિખાઓ.
હર્ગિજ ભી મતડરો તુમ, બેજા મુખાલફત સે;
આગે હી આગે અપના, હરદમ કદમ બઢાઓ.
ઉઠો કમરકો કસકર, હિમ્મત સે મેરે પ્યારો;
દુનિયા મેં હર જગહ પર, વૈદિક ધ્વની ગુંજાઓ.
સાલિમ તુમ્હારા સેવક, કરજોડ યહ કહે હૈ;
વૈદિક ધરમકી સેવાકા, સબપ્રણ ઉઠાઓ.

ભજન ૫૧

મેરી બિનતી સુનો કર ધ્યાન,
ચહું આશ્રમમેં ગૃહસ્થ ધર્મ હૈ, સબસે શ્રેષ્ઠ મહાન. મેરી૦
પુરૂષ તો હૈ ઘરકી શોભા, પુરૂષકી સ્ત્રી શોભા જાન;
સ્ત્રીકી પતિવ્રત હૈ શોભા, રક્ષા કરે ભગવાન. મેરી૦
દોનોંકી શોભા પરસ્પર પ્રીતિ, પાની દૂધ સમાન;
જીસ ઘરમેં દોનોં યહ ખુશ હૈં, વહઘર સ્વર્ગ સમાન. મેરી૦
મુખકી શોભા મીઠે બચન હૈ, હાથકી શોભા દાન;
દાનકી શોભા પાત્ર હો અચ્છા, કહગયે પુરૂષ મહાન. મેરી૦
પરોપકાર હૈ જીસ્મ કી શોભા, ધર્મ ઉપકાર જી જાન;
ધર્મકી શોભા હૈ જીસમેં, અહિંસા ધર્મ પ્રધાન. મેરી૦
ચહું વેદોંકી ઓરૂમ્ શોભા, જીવનકી શોભા ધ્યાન;
ધ્યાનકી શોભા ઓરૂમ્ સ્મર્ણ, હૈ મુક્તિકા રસપાન. મેરી૦
હૈ અજલાલ નગરકી શોભા, જીસમેં હોવે સમાજ;
સમાજકી શોભા કર્મકાણ્ડ હૈ, સભાસદ હોં ગુનવાન. મેરી૦

ભજન ૫૨

ફૈલાદો બ્રહ્મ જ્ઞાન, જગત મેં;
સત્ય ધર્મ ઔર વેદ પઢને મેં, અર્પણ કર દો પ્રાણ;
ધીરજ ધારો પ્રિય બોલો, તજ દેહુ હઠ અભિમાન. જગ૦
નિત પ્રતિ પાંચો યજ્ઞોં કા કરના, દે દીનોં કો દાન. જગ૦
જગત ગુરૂ થા દેશ હમારા, સબ ને કિયા બયાન;
વેદોંકી પ્યારો આજ્ઞા પાલો, હોગા વહી ફિર માન. જગ૦
દેશ દેશ મેં ધુમ મચાદો, હોજાઓ સિંહ સમાન;
ચીન અરબ આદિ દેશોં મેં, યુરૂપ ઔર જાપાન. જગ૦
ગુરૂકુલ મેં સન્તાન પઢાઓ; છોડો મોહ કી બાત;
સચ્ચે માત પિતા કહલાઓ, દો ગુરૂકુલ કો દાન. જગ૦
તુમ્હરે હિત ઋષિ અર્પણ કર ગયે, તન મન ધન ઔર પ્રાણ;
છજ્જૂ કહે ચેતોરે ભાઇયો, ઉઠો ઋષી સન્તાન. જગ૦

ભજન ૫૩

આજાનારે ઇસ વૈદિક ધરમ પર;
આજાનારે, ભાઇયો આજાનારે, સભી આજાનારે ઇસ વૈદિક૦
યહ તો ઇશ્વર કી હૈ બાની, સારે ઋષિયોં મુનિયોં માની;
ઋષી દયાનન્દ ફર્માની, કહતે જીસકો સબ કલ્યાની;
છોડો ઝુઠા કરમ, ન ગંવાઓ જનમ, કુછ ખાઓ શરમ;
પકડો વૈદિક ધરમ, પકડો વૈદિક ધરમ. આજાનારે૦
જો કોઇ ઇસકો પઢે પઢાવે, નાલે યોગાભ્યાસ કમાવે;
સો વહ પરમાનન્દ કો પાવે, યહી વેદ હમેં સિખલાવે;
યહી સચ્ચા કરમ, જીસે કહતે ધરમ, જો કોઈ જાને મરમ;
આવે ઇસ કી શરન, આવે ઇસ કી શરન. આજાનારે૦
કહે પરશુરામ સુન ભાઇ, સારે હિન્દૂ મન ચિત લાઇ.
ચાહે મુસલ્માન ઇસાઈ કોઈ, મત વાલો હો ભાઇ.

સબ ને આજાનારે, ફલ પાજાનારે, દુખ ઉઠા જાનારે;
સુખ પાજાનારે, સુખ પાજાનારે. આજાનારે॰

ભજન ૫૪

ટેક—એક ભાઈ કે લેને સે હા! હા! જાતા હૈ ઇમાન
સોચો જરા ગૌર કર ભાઇ, ખાઓ હો બાજારી મિઠાઈ;
ખાંડ દિસાવર કી ડલવાઈ, હડ્ડી જિસકી જાન. એ૦ ૧.
"સિગરેટ" પીતે હૈં સુલગાઈ, પિયો શફાખાનોં કી દવાઇ,
જિસ મેં ખરી શરાબ મિલાઇ, અકલ હૈ યહાં હૈ-
રાન. એ૦ ૨.
રસ ગુડ બૂરા બતાશા ખાતે, ખીલ મલી પૈરોંકી મંગાતે;
બિછુરે ભાઈ ક્યોં ન મિલાતે, કયા છાયા અજ્ઞાન. એ૦ ૩
એક રૂપૈયા પૂરી મિઠાઈ, ઇતનેપર દો છુટી ગવાહી
પાઠક તજો ધર્મ હા! ભાઈ, કૈસી પડ ગઈ બાન. એ૦ ૪.

ભજન ૫૫

આઓ મિલ બૈઠેં સારે હમ એક માર્ગ કરેં સ્વીકાર,
બેદોં મેં ઇશ ને આજ્ઞા યહી પ્રચારી,
સબ મિલો પરસ્પર પ્રીતિ યુક્ત નર નારી.
જો ધર્મ બુદ્ધિપર તુલે કરો સ્વીકારી;
જિસસે સુખ પાવેં દુઃખ ન હોય સંસારી.
કહિ મુહમ્મદી ઇસાઈ, જૈની હિન્દૂ સમુદાઈ.
લાખોં મત લિયે ચલાઈ, બેદોં સે ભિન્ન દુઃખદાઈ.
કહ આર્ય સમાજ પુકાર, ઉદધિ સંસાર, ધર્મ મેં ઝધાર;
શીઘ્ર યે નાવ લગાઓ પાર, તુમ સબ હો હિતૂ હમારે.
આઓ૦ ૧.
ઇસમેં નહિં મિત્રો કુછ અપરાધ તુમ્હારા,
મહાભારત કે પશ્ચાત્ છાયા અંધિયારા.
વિજયી ક્ષત્રિય હુવે વૈસાહી ધર્મ પ્રચારા,

छली स्वार्थी दुराग्रहि हुये विप्र उस बारा.
इन्द्रियलोलुप हुये नमी, हुये वही प्रचारक स्वामी
हुये बौद्ध जैन फिर नामी, मूसा इंसा इसलामी.
है वेद सनातन धर्म, जान कर मर्म करो शुभ कर्म,
मित्रो हठ छल को देहु बिसार, हो तुम सब हमारे प्यारे
आओ० २.

कहा ऋषि दयानन्द ऊंचे स्वर से जागो,
सच बोलो धीरज धारो हिंसा त्यागो.
चोरी जारी को छोड धर्म में लागो,
वेदों को तज क्यों मृग तृष्णा में भागो.

है यही मार्ग सुखदाई, छः शास्त्र पढो चितलाई;
चौदह विद्या बतलाइ, सारी इन में समुझाई.
क्या अभिमाण हथियार रेल और तार, कलो के कार,
वेद मे बरने हैं विस्तरसे, विद्याविमान नभ तारे आ०३.

वेदों का गौरव देश देश में छाया.
सब ने दान को विद्या की खानि ठहराया.
इसी लिये हो उत्सव अरु गुरुकुल बनवाया,
सब पढो सुनो सब वेद समय शुभ आया.

जितने नर मनुज कहावें, ये सब इश्वर को ध्यावें.
सब मिल कर प्रीति बढावें, अपने को आर्य कहलावे.
तज कर मिथ्या अभिमान एकना जान, सकल सुखखान,
सबों से पाठक कहे पुकार, छोडो मत न्यारे न्यारे आ० ४.

भजन ५६.

टेक—इश्वर की आज्ञा पालो करो अग्निहोत्र सब भाइ,
द्रव्य सुगन्धित पुष्टी कारक, औषध लीजे रोग निवारक;
मन्त्र पढो विज्ञान विचारक, मित्रो आहुति डालो
वायू की करो सफाइ. करो० १

સબ સે ભારી યજ્ઞ દાન હૈ, જિસકા વેદોં મેં વિધાન હૈ,
ફલ ઉસકા મિત્રો મહાન હૈ, કભી ન ઇસ કો ટાલો.
યહ કર્મ બડા સુખદાઇ. કરો૦ ૨
યજ્ઞ શુદ્ધ વાયુ ફૈલાવે, હલકી હોકર ઉપર જાવે;
વર્ષા કે સંગ નીચે આવે, તબ આનન્દ મનાય લો.
હોવેગા અન્ન અધિકાઇ. કરો૦૩
યહી દેવ પૂજા હૈ ભારી, જીવમાત્ર કી જો હિતકારી,
પત્થર પૂજન કરો મુરારી, ઇસ સે ધ્યાન લગાય લો,
બનો વેદ ધર્મ અનુયાયી. કરો૦ ૪

ભજન ૫૭.

ટેક—મત પઢો પુરાણ ઝુઠી ગપ્પ ભરી હૈં,
જબ સે પુરાણ હુયે જારી, વેદોં કી રીતિ વિસારી,
જો થે વિદ્યા કી ખાનિ. ઝુ૦ ૧
ભાગવત કો હાથ મેં ઉઠાઓ, એક બાર ઉસે પઢજાઓ,
દશમ મેં લિખા બયાન ઝુ૦ ૨
શ્રીકૃષ્ણ કો ચોર બતાયા, સખિયોં કા ચીર ચુરાયા,
કદમ પર ચઢગયે આન. ઝુ૦ ૩
શિવપુરાણ પઢો તુમ ભાઇ, દિયા બેહદ લિંગ બઢાય,
નહીં જિસકા પરમાન. ઝુ૦ ૪
સુનો ગણેશ કી ઉત્પત્તી, તબ શિવ પર પડી વિપત્તી,
યુદ્ધ વહાં હુઆ મહાન. ઝુ૦ ૫
જબ શિવ કી શાદી કરાઈ, વહાં ગણપતિ દિયે પુજાઈ,
યે હૈ કૈસા અજ્ઞાન. ઝુ૦ ૬
બ્રહ્મા કો દોષ લગાયા, પુત્રી સંગ વિષય કરાયા,
જો થે પૂરણ વિદ્વાન. ઝુ૦ ૭
વિષ્ણુ વૃન્દા ઘર આયે, કર વિષય બહુત શર્માયે,
કહેં જિનકો ભગવાન. ઝુ૦ ૮

મૈં કહાં તક તુમ્હેં બતાઉં, પુરાણોં કી પોલ દિખાઉં,
મુફત મેં હું હૈરાન. સુ૦ ૯
આયે ઇન્દ્ર અહિલ્યા દ્વારે, મુર્ગા બન ચન્દ્ર પુકારે,
હુયે છલિયા તજ જ્ઞાન. સુ૦ ૧૦
ઇસી તરહ પુરાણ અઠારહ, રચે મિથ્યા ગ્રન્થ હજાર,
જિન્હેં બૈઠે સચ માન. સુ૦ ૧૧
કહે બાસુદેવ સુનો ભાઈ, વેદોં કો પઢો ચિત લાઇ,
તભી હોગા કલ્યાણ. સુ૦ ૧૨

ભજન ૫૮.

કિયા જિસને પૈદા જહાન્ હૈ, વહ મહાન્ સે ભી મહાનૂ હૈ;
ન વહ બાલ વૃદ્ધ જવાન હૈ, વહ પ્રાણ પ્રાણકા ભી પ્રાણ હૈ
ન જન્મ ધરૈ ન વહ દુખ ભરૈ, ન હો રોગી ન વહ કભી મરે;
ઉસે ઢુંઢો જહાં વહ વહાં મિલે, ન રહને કા ખાસ મકાન હૈ.
કોઇ રંગ હૈ નહીં રૂપ હૈ, વહ સદા હી જ્ઞાન સ્વરૂપ હૈ;
વોહી એક સબ સે અનૂપ હૈ, નહિં કોઇ ઉસકે સમાન હૈ.
વહ અજર અમર વહ હૈ અભય, વહ અભેદ હૈ વહ અચ્છેદ હૈ;
નહીં શબ્દ સ્પર્શકા વહ વિષય, નહીં આંખ ઉસકે ન કાન હૈ.
નહિં ખાલી ઉસસે હૈ કોઈ જા, નહિં હાલ ઉસસે હૈ કુછ છુપા
વહ હર એક ભેદ કો જાનતા, ઉસે તીનો કાલકા જ્ઞાન હૈ
વહ હર એક ઋતુ મેં હૈ રમા, વહી દેનેવાલા હૈ મોક્ષ કા,
કરો ઉસીકી સબ ઉપાસના, વહી સારે વિશ્વકી જાન હૈ.

ભજન ૫૯.

વેદોં કી આજ્ઞા અબ તો ફૈલાદો દેશ દેશ મેં,
બ્રહ્મચર્ય પૂર્ણ ધારો. વેદ પઢલો સુન્દર ચારો,
જ્ઞાન કો બઢાદો દેશ દેશ મેં. વેદોં૦ ૧
ફિર ગૃહસ્થ આશ્રમ લેના. ધર્મ મેં સદા ચિત્ત હિત દેના,
સત્ય પથ ચલાદો દેશ દેશ મેં. વેદોં૦ ૨

ફિર વનસ્થ હોના ચાહિયે, ચિત ફિન મેં દેતે રહિયે;
ગુરૂકુલ બનાદો દેશ દેશ મેં. વેદોં૦ ૩
હોય ફિર સન્યાસી સ્વામી, સત્ય માર્ગ હોના ગામી,
ધર્મ કો સુના દો દેશ દેશ મેં. વેદોં૦ ૪
હિંસા ઝૂઠ ચોરી બાધક, તજ કે સચ બોલ પાઠક,
એક મત કરા દો દેશ દેશ મેં વેદોં.૦ ૫

ભજન. ૬૦

કીન્હા ઉપકાર દયાનન્દ સ્વામીને, વેદોં કા ભાષ્ય બનાયા.
સીધા મારગ બતલાયા, જહાં મત ખડે હજાર. દયા૦ ૧
કઇ વિદ્યાલય બનવાયે કઇ દીનાલય, ખુલવાયે,
કિયા વિદ્યાકા પ્રચાર, દયા૦ ૨
જાતી અભિમાન મિટાયા, વર્ણાશ્રમ ધ્યાન દિલાયા,
ઉઠે સોતે નર નાર. દયા૦ ૩
ઋષિયોં કે યજ્ઞ બતાયે, હમકો કરને સિખલાયે,
શુદ્ધ હો બાયુ બાર. દયા૦ ૪
રિપુ બી ઉપમા કરતે હૈ, અબ અર્થ લૌટ ધરતે હૈં,
ખૂબ કર રહે વિચાર. દયા૦ ૫
ગોપી ઇન્દ્રિય બતલાવેં, ચીરોં કા હરન છિપાવેં.
કૃષ્ણ તો ચોર ન જાર. દયા૦ ૬
હો ધન્યવાદ ઋષિ તુમ કો, જો પ્રાણ દાન દે હમ કો,
મોક્ષ કે પહુંચે દ્વાર. દયા૦ ૭

ભજન. ૬૧

ટેક મિથ્યા પુરાણ બનાય કે એસોં કો દોષ લગાયા.
વિષ્ણુ જાલન્ધર ઘર આયા, બૃન્દા કા પતિવ્રત ડિગાયા,
વ્યભિચારી બિષ્ણુ ઠહરાયા, શાપ દે ઉસકે પાય કે.
વહશાલિગ્રામ કહાયા. એસોં૦ ૧

બ્રહ્મા કો કામી બતલાયા, પુત્રી ગમન કા દોષ લગાયા,
સૂર્ય જબ પૃથ્વીપર આયા. કુન્તી કે ઘર જાય કે,
કુઆંરી કે ગર્ભ ઠહરાયા. શ્રેષ્ઠોં૦ ૨
ઇન્દ્રદેવ કી લિખી બુરાઇ, ગૌતમ નારી ભોગી જાઇ.
ચન્દ્રને ગુરૂ પત્ની સિંગવાઇ, ઔર દ્રૌપદી પાંચ કરાય કે,
બામન સે સે છલ કરવાયા. શ્રેષ્ઠોં૦ ૩
શિવ જી કી યહ કથા બનાઇ, ઋષિ પત્ની લી ઘેરી જાઇ,
ઉન કો લિખતે શર્મ ન આઇ, કહેં શંકર ભરમાય કે,
ગુપ્ત ઇન્દ્રિય કો પુજવાયા. શ્રેષ્ઠોં૦ ૪

ભજન. ૬૨

તેરા ઓ૩મ્ નામ મુઝે પ્યારા. તુમહો સખા પિતા માતા;
બાગ બગીચોં મેં. કૂયેં મેં તાલાવ મેં, તેરી પ્રભુતા,
હે કર્તા દીખે દીખે હૈ અપરમ્પારા. તેરા૦ ૧
જીવ ચરાચર ગુણ તેરેગાયેં, હમ હૈં અનાથ,
અય દીનાનાથ, નહીં તુમ બિન હમારા ગુજારા. તેરા૦ ૨
મૈં લવલીન હું તેરી પ્રીતિ મેં, દર્શન દિખા દુખ સબ મિટા,
ઇસ દીન કો તેરા સહારા. તેરા૦ ૩
પરદેશી બન જગત હિતૈષી. પ્રભુ ગુણ ગા, શુભ કર્મ કમા.
જીસ સે હોવે તેરા નિસ્તારા. તેરા૦ ૪

ભજન. ૬૩

દયામય છોડકર તુઝકો શરન કિસકી ભલા જાઉં.
તુમ્હીં રક્ષક તુમ્હી પોષક કહો પિતુ માત કહ પાઉં,
પદારથ પ્રાકૃતિક જેતે ન શાન્તી દાન દેવેંગે,
સભી કુછકર લિયે અનુભવ ભલા ફિર કયોંમેં અજમાઉં.
જહાં દે બૈઠતે ઉત્તર સખા સંસારસમ્બન્ધી,
વહાં તેરે ભરોસે પર પ્રભુ નિર્ભય મૈં કહલાઉં,
અંધેરી રાત ભયકારી જહાં સુનસાન જંગલ હો

ધિરા હું દુષ્ટ જીવોં સે વહાં ભી મૈં ન ઘબરાઉં.
તુમ્હીં સ્વામી પ્રભુ મેરે તુમ્હીં પ્રાણોં કે પ્યારે હો,
હો પાઠક પર દયાદ્રષ્ટી તેરા દિન રૈન ગુન ગાઉં.

ભજન. ૬૪

જપો જગદીશ કો પ્યારો વહી એક મુક્તિ દાતા હૈ,
વહ સબ સૃષ્ટી કા પાલક હૈ વહી સબકા સધાતા હૈ.
સિવા ઉસ કે ન હૈ કોઇ હિતૂ ઇસ જીય કા જગ મેં,
ન સુતદારા ન પરિવારા ન બન્ધુ હૈ ન માતા હૈ.
કરો અભિમાન મત ધન કા યહ હૈ બાદલ કી પરછાઇં,
ધરમ કા કીજિયે સન્ચય વહી યક સાથ જાતા હૈ;
પડે ગફલતમેં ક્યા સોતે સહર અબ હોનેવાલી હૈ,
સફર કા બાંધ લે સામાન અભી વહ કાલ આતા હૈ.
સતાના બે ગુનાહોં કા સુનો અચ્છા નહીં હરગિજ,
સતાયા જાયગા વહ ભી કિસી કો જો સતાતા હૈ.
ભજન બલદેવ ઇશ્વર કા હમેશાં ચાહિયે કરના,
વહી સબ કા હૈ પિતુ માતા વહી સબ કા બિધાતા હૈ.

ભજન. ૬૫

ભજન ભગવાન કા કરલે ભરમ મેં ક્યોં ભટકતા હૈ,
યહાં તેરા નહીં કોઈ વૃથા ક્યોં સર પટકતા હૈ.
ભજન બિન જીન્દગી ગર તૂ વૃથા નાદાન ખોવેગા,
પડે ફિર ગર્ભ મેં જહાં પર તૂ ઉલટાહી લટકતા હૈ.
નહીં ફૂલ પાયેગા જબ તક પડા હૈ કુફ્ર મેં કાફિર,
હૃદય મેં કામ કા કંટક તેરે જબ તક ખટકતા હૈ.
લગા મન બ્રહ્મસે સમ્યક્ જો હૈ કલ્યાણ કી ખ્વાહિશ,
નહીં તો કાલ અબ તુઝકો કોઇ દમમેં ગટકતા હૈ.
બસે બલદેવ હૃદય મેં વહહી સત મિત્ર હૈ તેરા,
હમેશા હર બુરાઇ સે વહહી સબ કો હટકતા હૈ.

ભજન ૬૬

તુમ્હેં શર્મ જરા નહીં આતી પદ હિન્દુ કહલાને મેં,
બહુત દિના હિન્દુ કહલાયે, અર્થ સમઝ મેં કભી ન આયે.
સ્વામી જી ને ભી સમઝાયે, બનો આર્ય.કી જાતી,

ક્યા કાફિર બન જાને મેં. પદ૦ ૧

જુગત મેં હિન્દુ દેખા ભાલા, ડાકૂ ચૌર અર્થ હૈ કાલા,
અબ તો ખાશા હુઆ ઉજાલા, કૈસે અન્ધેરી બાતી,
હૈ લાભ શ્રેષ્ટ બાને મેં. પદ૦૨

મતના હિન્દુ શબ્દ પુકારો, અપના આર્ય નામ ઉચ્ચારો,
સત ઉપદેશ સુન જન્મ સુધારો, બનો ધર્મ કે સાથી;
દેર મોક્ષ પાને મેં. પદ૦ ૩

સત્ ઉપદેશ હુઆ અબ જારી૦ ખુસી મનાઓ નર ચૌર નારી,
ખુદ ગરજોં ને ડિગરી હારીં, કુટ રહે હૈં છાતી;
વર્મા કહે સોલાને મેં. પદ૦ ૪

ભજન ૬૭

હિન્દૂપન સે ધોયે હાથ અબ પરમેશ્વર કે દાસ બનો,
કરો કર્મ અનુકુલ વેદકે ફિર, તુમ આર્ય ખાસ બનો.

ચોક. ૧

વિના ધર્મ સુખ મિલે ન સપને કયોં વૃથા મન ભટકાઓ,
દમ્ભ કપટ છલ ત્યાગ ન જબતક સીધે મારગ પર આઓ.
ચાહે જિતની ગંગા નહાઓ ગયા પરાગ ચાહે નિત જાઓ,
સુખકી સકલ દેખ નહીં પૈહો ચાહે દુનિયા મેં ધાઓ.
સત્ય ધર્મ મેં શ્રદ્ધા લાઓ પૈહો ભાગ બિલાસ ઘનો,
કરો કર્મ અનુકુલ વેદકે ફિર તુમ આર્ય ખાસ બનો.

ચૌક. ૨

દશ લક્ષણ જો કહે ધર્મકે મનુશાસ્ત્ર મેં સુખદાઈ,
પહલા ધીરજ ક્ષમા દૂસરા દમ તીજા જાનો ભાઇ.
હૈ ચૌથા અસ્તેય પાંચવાં દિયા શૌચ પુનિ બતલાઈ,
ઇન્દ્રિય નિગ્રહ છટા સાતવેં બુદ્ધિ કી નિર્મલાતાઇ.
અષ્ટમ વિદ્યા નવમ સત્ય અરૂ દશમેં ક્રોધકા નાશ ગિનો,
કરો કર્મ અનુકુલ વેદ કે ફિર તુમ આર્ય ખાસ બનો.

ચૌક. ૩

યહી ધર્મ હૈ મનુષ્ય માત્ર કા ઇસી કે ઉપર ચિત લાઓ,
ક્યોં દુનિયાં મેં ફિરો ભટકતે ધન દેકર ધક્કે ખાઓ
મનકો કરો પવિત્ર ચિન્તસે રાગ દ્વેષકો બિસરાઓ,
સ્થિર હો બૈઠો એકાન્ત ભજન કરો શાન્તી પાઓ.
લૌ લગાઓ ઉસ પરમેશ્વર સે જગ સે નિપટ નિરાશ બનો
કરો કર્મ અનુકુલ વેદકે ફિર તુમ આર્ય ખાસ બનો.

ચૌક. ૪

વેરભાવ બિસરાય પરસ્પર પ્રીતી કરો સબ નર નારી,
કરો સત્ય વ્યવહાર જગત ઉપકાર વેદ ગાવેં ચારી.
તજો કુપથ કી બાન કહાલો માન હાનિ ઇસમેં ભારી,
કરો ભક્તિ નિષ્કામ છુટ જાય જન્મ મરણકી બીમારી.
શરણ ગહો બલદેવ ઇશ ટીમત બિપ્રયન કે દાશ બનો,
કરો કર્મ અનુકુલ વેદકે ફિર તુમ આર્ય ખાસ બનો.

ભજન ૬૮

છોડા બેદોંકા પઢના કૈસે હોવેગા ઉદ્ધાર.
જરા ગૌર કરો તો ખબર પડે અબ ભાઇ,
ક્યા કામ રહે કર મુસલમીન ઇસાઇ.

કિતની ભાષા મેં બાઇબિલ કુરાન છપાઇ,
હર જગહ પર અપના મજહબ દિયા ફૈલાઇ.
બચ્ચોં કો રોજ પઢાવેં, નહીં ભાષા ઔર સીખાવેં,
કુરાન કો હિફ્જ કરાવેં, યહી ઇસાઇયોં મેં પાવે.
પર તુમ્હેં જરા નહીં ધ્યાન, હુએ કયા હાન, કહા લો માન,
દેખિયે અબ તો આંખ પસાર. છોડો ૧

કિશી નામી ગ્રામી પણ્ડિત કે ઘર જાઓ,
મુશ્કિલ સે એક દો પત્ર વેદ કે પાઓ.
નહીં પઢો પઢાવો વેદ ન સુનો સુનાઓ,
તજ પરમ ધર્મ કો કૈસે આર્ય કહલાઓ.
જિસ ધર્મ કી ગતિ હો ઐશી હે વેદ ધર્મ કી જૈસી,
ફિર ઉસકી તરક્કી કૈસી, જીસ પર કહલાએ હિતૈષી.
દો અંગરેજી પર જોર, કરો હો શોર ધર્મ કો છોડ.
મિટાતે વેદોંકા પ્રચાર. છોડો૦ ૨

મુલ્કોં મુલ્કોં મેં બજે વેદ કા ડંકા,
કયા યૂરપ ઔર પાતાલ અરબ કયા લંકા.
ઇસ દેશ સે હોવે દૂર અવિદ્યા શંકા,
તો મિલે ફેર સુખ ચૈન મિટે સબ શંકા
ઇસ લિયે સમાજ બનાયે, સ્વામીને દુઃખ ઉઠાયે;
ડૂબે થે હમેં બચાયે, અદ્‌ભૂત ઉપદેશ સુનાયે.
ઉસકા થા યહી ઉપદેશ, સુધર જાય દેશ, ફૈલે ઉપદેશ,
વેદોં કો માને સબ સંસાર. છોડો૦ ૩

અબ તો હૈ ભરોસા સબ કો મિત્ર તુમ્હારા.
બને જહાં તક તુમ સે દીજે આપ સહારા.
ફૈલે દુનિયાંમેં ધર્મ મિટે દુખ સારા,
દુષ્ટોં કા હો અપમાન જાય સુખ ગારા.
બચ્ચોં કો વેદ પઢાઓ, કરના ઉપદેશ સિખાઓ.

ચન્દ સે ટ્રેક્ટ છપાઓ, ઘર ઘર ઉનકો પહુંચાઓ.
સબ વૈર ભાવ તજ દીજે, તરક્કી કીજે. વિનય સુન લીજે,
મુરારી સબ સે કહે પુકાર. છોડો૦ ૪

ભજન ૬૯

કરો સજ્જન વેદ પ્રચાર તુમ, ક્યોં મિત્રો દેર લગાઈ,
બજે વેદકા જગમેં ડંકા, ફિર હો મૂરખતા કા ખંકા,
મિટે અવિદ્યા રુપી શંકા, કરો અહી ઉપકાર તુમ;
ઇસસે નહીં અધિક ભલાઇ. ક્યોં૦ ૧
ચન્દા કરો ઉપદેશ કરાઓ, છોટે છોટે ટ્રેક્ટ છપાઓ,
દેશોં દેશ ધર્મ ફૈલાઓ, લો જીવન કા સાર તુમ,
હૈ યહી નેક કમાઇ. ક્યોં૦ ૨
બાતેં છોડો અપસ્વારથ કી, હાલત દેખો તુમ ભારતકી,
રક્ષા કરો દીન આ રતકી, ઇસકી સુનો પુકાર તુમ,
યે શરણુ તુમ્હારી આઇ. ક્યોં૦ ૩.
ઇસે ભરોસા બડા તુમ્હારા, નહીં કિસી કા ઔર સહારા
કહે મુરારી દીન બીચારા, કીજેગા ઉદ્ધાર તુમ, સબ મિલકર
કરો સહાઇ. ક્યોં૦ ૪

ભજન ૭૦

આર્યોં કી ચલન મુઝે પ્યારી હૈ,
ટેક-કહિં પ્રદ્યુમ્ન સુત માતા યશોદા, ઇધર ન પ્રભુ
સંસારી હૈ. આર્યોં૦ ૧
દોસ્ત મુહમ્મદ કહી ઇસૂ હૈ બેટા, ન યહૂઁ મહતારી
હૈ. આર્યોં૦ ૨
ઉધર ગુનાહોં મેં ચલતી સિફારિશ, ઇધરતો પ્રભુ ન્યાય-
કારી હૈ. આર્યોં૦ ૩
મુર્દોં કો ગાડે ઉધર વાયુ બીગાડેં, ઇધર હવનસે સુધારી
હૈ. આર્યોં. ૪

ઉધર દયા તજ પશુઓં કો મારેં, ઇધર દયા બડી પ્યારી હૈ. આ૦ ૫.

ઉધર ઉપકાર કા ન કોઇ બી જરિયા, ઇધિર અનાથ રક્ષા જારી હૈ આ૦ ૬

પાઠક કહે સબ વેદોં કો માનો, યેહી તો રીતિ સુખારી હૈ. આર્યોં.૦ ૭

ભજન ૭૧

દોહા—ટકે સેર મુક્તી બિકે લો સબ દૃસે ખરીદ,
રજિસ્ટરી કરવાય લો દેહૈં પોપ રસીદ.

ટેક–કુછ કામ ન જપ પત જ્ઞાન સે લેલો સસ્તી હૈ મુક્તી;
જગન્નાથ જાને સે મુક્તી, જૂંઠા ભાત ખાનેસે મુક્તી.
અનન્ત બંધવાને સે મુક્તી, કહીં ગંગા સ્નાન સે;
કયા સહિલ નિકાલી યુક્તી, લેલો૦ ૧
એકાદશી રહને સે મુક્તી, રામ રામ કહને સે મુક્તી;
પિંડદાન કરને સે મુક્તી, કભી ચરનામૃત કે પાન સે;
કહતે હૈં કભી નહીં રૂકતી. લેલો૦ ૨
કાશી મેં મરને સે મુક્તી, ચાર ધામ કરને સે મુક્તી;
ઇશ્વિર કે લડને સે મુક્તી, જો હૈ સિદ્ધ પ્રમાન સે;
ઉસકી નહીં કરતે ભક્તી. લેલો૦ ૩
રૂદ્રાક્ષ ઔર તિલક છાપ સે, દશમ બાગવત કે પ્રતાપ સે;
કભી હોવે બં બં કે જાપ સે, પૂજન પાષાણુ સે
શર્મા સુન તબિયત ફુક્તી. લેલો૦ ૪

ભજન ૭૨

ટેક—કૈસા ઉલ્ટા તુમ્હારા સનાતન ધરમ,
કરમ કુછ ન કરના, જનમ પર અકડના,

ઉત્તમ બન જાના સનાતન ધરમ. કૈ૦ ૧.
કહેં હમ તો પૈદા હુએ ખાસ મુખસે,
બ્રાહ્મણુ બનજાના સનાતન ધરમ. કૈ૦ ૨.
નહીં વેદ વિદ્યા કે પઢને સે કુછ કામ,
ગપોડે સુનાના સનાતન ધરમ. કૈ૦ ૩.
લે લોટે સોટે કો કૂચે બકૂચે,
કુત્તે ભુકાના સનાતન ધરમ. કૈ૦ ૪.
હિલાતે હૈં ઘણ્ટા ઔર કરતે હૈ ટણ્ટા,
પુજારી બન જાના સનાતન ધરમ. કૈ૦ ૫.
સન્ધ્યા કા કરના હૈ પત્થર સફાઇ,
ઘણ્ટા હિલાના સનાતન ધરમ. કૈ૦ ૬.
કૈસી હૈ સન્ધ્યા ઔર કૈસી ગાયત્રી,
બટિયાં નહલાના સનાતન ધરમ. કૈ૦ ૭.
નિયોગ કો સમઝેં હતક આબરૂ યહ,
હમલકા ગિરાના સનાતન ધરમ. કૈ૦ ૮.
કહેં અબ તો આર્ય સુનો મિત્ર પ્યારો,
વેદોંપર ચલના સનાતન ધરમ કૈ૦ ૯.

ભજન ૭૩

ટેક–ક્યોં સ્વારથ કે વશ હોકે પોપજી કિયા ધર્મકા નાશ,
બૂઢોં કા લગન સુના કર બ્યાહ કરાયા.
ઉસ અબલા કો બસ તુમને હી રાંડ બિઠાયા,
જો તુમ નહીં ફેરે ફિરાતે, વહ કન્યા ખેંચ નહીં ખાતે.
લાચાર બૈઠે રહ જાતે, જો તુમ ઉન્હેં દાવડ દિલાતે,
કરી તુમને દેશ કી ખ્વારી, તુમ્હેં ધિક્કારી, હંસેં નર નારી;
મિલાદી બુઢે સે ઉસકી રાસ. ક્યો૦ ૧.
ઔર મદિરા માંસકા તુમને પ્રચાર કરાયા,
શ્લોક બનાકર મનૂ વાક્ય બતલાયા.

ઔર મનુસ્મૃતિ મેં તુમને ઉસે મિલાયા,
ઔર બાંચ કર તુમ ને મુલ્ક બહેંકાયા.
તુમ્હેં સ્વારથ ને ભર્માયા, સારે દેશકા નાશ કરાયા.
અપના હી રાજા ઉડાયા, જરા રહમ ન કન્યા પૈ આયા,
તુમને સ્વારથ કે વશ આય, ગલે કટવાય, નાશ કરવાય;
ન આયા તુમ કો જરા ત્રાસ. ક્યોં૦ ૨.
જો માંસ અહારિયોં કે ઘર તુમ નહિં ન્યોતે ખાતે,
લાચાર હોકે વહ ફેર માંસ નહીં ખાતે.
પર તુમ તો શ્રાદ્ધ મેં ખૂબહી ગપ્પે ઉડાતે,
ખિલવા ઉન કો ઔર આપ નહીં તુમ ખાતે.
ક્ષત્રી ઉન કો બનલાયા, ઔર માંસ મદિરા ખિલવાયા,
કહીં બકરોં કો કટવાયા, ઔર દેવીપર ચઢવાયા.
ઉનપર ચલવા હથિયાર, કરા શિકાર, બનેં સર્દાર,
બનો જબ લગે તુમ્હારે ફાંસ. ક્યોં૦ ૩.
તુમ ધર્મ કે પક્કે જરભી યાર કહલાઓ,
મુઆફિક સ્મૃતિ કે તુમ ભી માંસ જબ ખાઓ.
જબ તુમ નહીં ખાઓ મત ઉન કો ખિલવાઓ,
જો વહ ન માનેં મત ન્યોતે ઉન કે ખાઓ.
તુમ અબ ભી ધર્મ બચાઓ, જરા રહેમ દેશ પર ખાઓ
ફૂર્માતવેદ બજા લાઓ, રહી સહી કો અબ તો બચાઓ.
કહે શંકરલાલ સુનો યાર, બનો સત પ્યાર, કરો પ્રચાર,
નહી ચલે પાખણ્ડ તુમ્હારા, હુઆ હૈ વેદોં કા પ્રકાશ,
ક્યોં સ્વારથ કે વશ હોકે૦ ॥ ૪ ॥

ભજન ૭૪

બિછુરોં કો ગલે લગાઓ, નહિં પીછે પછતાઓ
ખાના ખા પુત્ર હુઆ ઇસાઇ, માતા કી આંખોં ભર આઇ.
રોટી ખિલાતી અલગ બિઠાઇ, ક્યોં ન ઇલાજ કરાઓ

કહા પાપી કહલાઓગે; નહિં૦ ૧

ખર્ચ કરો નહિ આમદની હૈ । એક રોજ સબ કુછ બૈઠો ખો ॥ શત્રુને જો ઉનકા ભી લો । શુદ્ધ સભા બનાઓ ॥ ધર્મજ્ઞ કહે જાઓગે ॥ નહિં૦ ૪ ॥

કલ તક થે જો તુમ્હારે ભાઇ । મુસલમાન વ યહાં કે ઇસાઇ । આજ આન કરજો મિલ જાઇ । કયોં નહીં આર્ય બનાવો ॥ કબ તક સોયે જાઓગે ॥ નની૦ ૩ ॥

ભૂલે હુઓં કો રાહ બતાઓ । બીછુરે હૈં જો ઉન્હે મીલાઓ । ગીરે હુઓં કો શીઘ્ર ઉઠાઓ । પાઠક માન બઢાઓ ॥ નહીં આગે દુખ પાઓગે ॥ નહીં૦ ૪ ॥

ભજન ૭૫

દોહા—વેદ ધર્મ પ્રચાર કા કરો શીઘ્ર સામાન.

તીન અહુતી હોચુકી દેખો કરકે ધ્યાન.

ઈસ વેધધર્મ કે ઉપર ભાઈયો હોગા કૌન વલિદાન,

ટેક—સ્વામીજીને કર દિખલાયા, તન મન અપના સભી લગાયા, સત્ય ધર્મ જગ મેં ફૈલાયા, તજા માન અપ॰ માન. ઇસ૦ ॥ ૧ ॥

ગુરુદત્તજીને પ્રાણ ગંવાયે, નાસ્તિક આસ્તિક બહુત બનાયે, પર અફસોસ નહીં રહને પાએ, જલ્દી હી તજ દિયે પ્રાન. ઇસ૦ ॥ ૨ ॥

લેખરામ ને બલ દિખલાયા, બૈદ તર્ક કા બાન ચઢાયા, યવન દલોં કો માર ગિરાયા, ઝોંકી અપની જાન, ઈસ૦ ૩,

અબ કહિયે હૈ કિસકી બારી, હૈ કોઇ વેદધર્મ વ્રતધારી, બાલદેવ કહે કરો તયારી, ધર્મ પૈ હો કુર્બાન. ઇસ૦ ॥ ૪ ॥

ભજન. ૭૬

દોહા—ઉત્તમ કર્મ બિસાર કે છોડા વિદ્યા દાન,

વૃક્ષોં કી શાદી કરૈં હુયે મૂર્ખ અજ્ઞાન.

ટેક—કૈસા છાયા અજ્ઞાન હૈ વૃક્ષોં કે બિવાહ કરાયે,
તુલસા કો સ્ત્રી બતલાયા, શાલિગ્રામ પતી ઠહરાયા;
જડ સે જડ કા મેલ કરાયા, કૈસા હુઆ નાદાન હૈ.
કયા જૂઠે ખેલ ખિલાયે. વૃક્ષોં૦ ૧
કિસકે પુત્ર યહ શાલિગ્રામ હૈં કૌન પિતા માતા કયા નામહૈ
કિસકી તુલસા કૌન ધામ હૈ, કહાં ઈનકા સુસ્થાન હૈ;
કોઇ સન્મુખ આ બતલાયે. વૃક્ષોં૦ ૨
તુલસા કો જગમાતા બતાવેં, શાલિગ્રામ પિતા કહલાવે;
માત પિતા કા બ્યાહ કરાવેં, યહ કૈસી સન્તાન હૈ.
જો બડોં કે ભોંવર ડલાયે. વૃક્ષો૦ ૩
તુલસા માતા પુત્રી બનાઇ, શાલિગ્રામ પુત્ર હુએ ભાઇ;
યહ કૈસી અનરીતિ ચલાઇ, લે લિયા કન્યા દાન હૈ.
યહ જરા નહીં શર્માયે. વૃક્ષો૦ ૪
તુલસી વૃક્ષ કા બ્યાહ કરાયા, મૂર્ખો ને યહ જાલ ફૈલાયા
ઢોંગ બનાકર લૂટા ખાયા. કરી ધર્મ કી હાનિહૈ;
નર નારિ સભી બહકાયે. વૃક્ષો૦ ૫
જિસ ધનકો તુમ યહાં લુટાઓ, સંડે મુસંડોં કો ખિલવાઓ
ઉસ સે વિદ્યાલય બનવાઓ, જો સબ સે ઉત્તમ દાન હૈ.
કર બાસુદેવ સુખ પાયે. વૃક્ષોં૦ ૬

ભજન ૭૭

હમસે ધરમ કા રાજ છુપાયા નહીં જાતા,
જો સચ હૈ ઉસે જુઠ બતાયા નહીં જાતા.
ગિરરાજજી કે કિસ્સે કા આતા નહીં યકીન,
ઉંગલી પૈ એક પહાડ ઉઠાયા નહીં જાતા.
મરિયમ કે પેટ સે હુઆ પૈદા ઇસૂમસીહ,
હમસે ખુદા કા વેંટા બતાયા નહીં જાતા.
લિકખા કુરાં મેં કત્લ કરો કાફિરોં કો તુમ;

વહશીપને પૈ દિલ કો જમાયા નહીં જાતા.
રાજિક કો કર્જ લેને કા ઇલ્જામ લગાકર,
ઇજ્જત કો ઉસકી હમસે ઘટાયા નહીં જાતા.
અપને શિકમ કે વાસ્તે ગૈરોં કી રૂહ કો,
બિસ્મિલ્લા કરકે હમસે સુનાયા નહીં જાતા
ઇદુજ્જુહા કે રોજ ઉમ્મીદે સવાબ પર,
બકરોં કે સર કો તનસે હટાયા નહીં જાતા.
ધોકે મેં ઔરોં લોગોં કે હરગિજ ન આઇયો,
વૈદિક ધરમ [illegible] ગંવાયા નહીં જાતા.

ગઝલ ૭૮

હમતો સ[illegible] [illegible] કા [illegible]ગાયે જાયંગે.
પુરાની [illegible]રાની જો [illegible] સો હરે. હમ૦ ૧
કામ ક્રોધ મદ સે.[illegible] [illegible] ભંગ ચરસ મદ્ય સબ
નશે હને, લોગોં સે યહ ભી છુડાયે જાયંગે. હમ૦ ૨
ઝુઠે પુસ્તક મિથ્યા કહાની, આપસ્વાર્થી ઔર મનમાની,
સબ કે દિલોં સે હટાયે જાયંગે હમ૦ ૩
બુતોં કી પૂજા કબ્રપરસ્તી, ભેંટ કુરાની નફસપરસ્તી,
અબ સબ કે મનો સે મિટાયે જાયંગે હમ૦ ૪
મુર્દો કી સેવા ખાના ખિલાના, ખાવે જો ધુર્ત કરકે બહાના,
ઇન પાખણ્ડોં કા ભેદ બતાયે જાયંગે, હમ૦ ૫
ગઉઓં કી બિપતી વિધવા કી જારી, જીસ સે હુઇ દુર્ગત્તિ
હમારી, અબ ઇનકા દુખ સેં છુડાયે જાયંગે. હમ૦ ૬
પશુઓં કા કટના જીવોં કા મરના, ભેંટ કા કરના વાયુ
કા સડના, અબ લોગોં સે બન્દ કરાયે જાયંગે. હમ૦ ૭
ભડુઆ નચાના રંડી કા ગાના, રાસેં કરાના ધનકા ગંવાના,
લોગોંસે શુભ કૃત્ય કરાયે જાયંગે. હમ૦ ૮
બાઇ સે દેખો કહા હૈ બાઇ, બહારી ઔર કહીં ઘર ક્રાઇ

હમ ક્ષીર સે ઇન સબ કો મિલાયે જાંયગે, હમ૦ ૯

ભારતકી હુઈ અજબ તબાહી, જુદાનાગે હમેં યવન ઇસાઇ,
હમ તો ભારત કી વ્યવસ્થા સુનાગે જાંયગે. હમ૦ ૧૦

એસી અવિદ્યાથી હમ પર છાઇ ઇશ્વર ને દિયા ઋષિ પ્રગટાઇ,
અબ તો સ્વા [illegible] કે ગુન સબ ગાયે જાંયગે. હમ૦ ૧૧

પરમ ગાયત્રી સન્ધ્યા હવન અબ, વેદ કે મન્ત્ર સુ[illegible]ર જો સબ,
લોગો કો અબ યહ સિખાગે [illegible]ંયગે, હમ૦ ૧૨

ઇશ્વર કે ગુણ મિલકર ગાઓ, ક્રુરે કૌ સે મનકો હટાઓ,
અરેજ ફિર સબ આનન્દ પદ પાયે જાંયગે. હમ૦ ૧૩

ભજન. ૭૯

અય મિત્રો જરા સોચ સમઝ કર ખુદહી આપ [illegible]િચાર કરો,
જુઠી કો હરગિત મત માનો સચ્ચી કા સ્વીકાર કરો.
સચ કહો આપને આપે કો કયા [illegible] ની તુમ જીન્દા જાનો,
લક્ષણ તો સબ મુર્દો કે મિલ[illegible] ફેર જીન્દા કૈસે માનો.
ગર ખાને પીને વ બોલને [illegible] [illegible] [illegible] હોગા.
ખાતા પીતા ઔર બોલતા હૈ અંજન [illegible] [illegible] નો
કયા અંજન કો જીતા [illegible] [illegible] કહો.

અય મિત્રો૦ ૧

ઇસ લિયે જીન્દે ઔર મુ[illegible] [illegible]ઉગા,
જીન્દા કૌન ઔર મુર્દા કો[illegible] [illegible]ટાઉગા.
જીન્દે સે કૈસે મુર્દે હુવે યહ [illegible] શાઉંગા,
મુર્દો સે જિન્દે બનો ઐસા [illegible].
તેજસિંહ કહે પ્રેમ સે સુનો મત [illegible] કરો.

અય મિત્રો૦ ૨

૨૬-યહી પહિચાન હૈ રે, જીન્દે મુર્દે કા મેરે [illegible]રે,
અપને અગસ દે ન [illegible] જાવે.
જીસમેં યહ દો બાત હા જાહિર, જીન્દા પછી કહાવે. ય૦

અંગ કાટ કોઇ લો જીસકા. હિલતી નહીં જુબાન,
નહીં હાજમે કી તાકત, તો મુર્દા લીજે જાન. ય૦
અંગ બહુત કટ ચુકા તુમ્હારા, ખ્યાલ કરિયે ભાઇ.
છઃ કરોડ હુયે યવન તુમ્હી સે ! આઠ લાખ ઇસાઇ. ય૦
હોય કિસી કા ઉધર સે આના ઇસ ઓર કા મંજુર,
તુમ નહીં સકતે મિલા યહી બદહજમી હૈ ભરભૂર. ય૦
ઇસ લિયે અબ મત જાને દો ઉનમેં, ઉધર સે ઇધર મિલાઓ,
તભી આપ મુર્દે હોને સે ફિર જીન્દે હો જાઓ; યહી૦
વર્ના એક દિન એસા હોગા નિશ્ચય લીજે જાન,
બસ હિન્દૂ કે શિખા સુત્ર કા મિટ જાય સર્વ નિશાન. ય૦
ઇસ લિયે વૈદિક રીતિ સે મિત્રો પ્રાયશ્ચિત કરવાલો,
તેજસિંહ મૌકા હૈ આજ, બિછુડોં કો ગલે લગાલો. ય૦

ભજન. ૮૦

હે દયામય, હમ સબોંકો, શુદ્ધતાઇ દીજીએ,
દૂર કરકે, હર બૂરાઇકો, ભલાઇ હીજીએ. અન્તરો.
એસી કૃપા, ઓર અનુગ્રહ, હમપર હો પરમાત્મા,
હો સભાસદ, ઇસ સભાકે, સબકે સબ ધર્માત્મા. હે૦
હો ઉજાલા, સબકે, મનમે, જ્ઞાનકે પ્રકાશસે;
ઓર અન્ધેરા, દુર સારા, હો અવિદ્યા નાશસેં. હે૦
ખોટે કર્મો, સે બચે, સબ તેરે ગુણ ગાવે સભી;
છુટ જાવે, દુખ સારે, સુખ સદા પાવે સભી. હે૦
સારી વિદ્યાઓકાં શીખે, જ્ઞાનસે ભરપૂર હો;
શુભ કર્મમેં, હોવે તત્પર, દુષ્ટ ગુણ સબ દુર હો. હે૦
યજ્ઞ હવનસેં, હો સુગન્ધીત, અપના ભારતવર્ષ દેશ;
વાયુજલ, સુખદાઇ હોવે. જાએ મીટ સારે કલેશ. હે૦
વેદકે, પરચારમેં, હોવે સભી પુર્ષાર્થી;
હોવે આપસમે પ્રીતિ, ઓર બને પરમાર્થી. હે૦

લોભી, ઔર કામી ક્રોધી, કોઇભિ હમમેં ન હો;
સબ વ્યસનોંસે બચે, ઔર છોડ દેવે મોહકો. હે૦
અચ્છિ, સંગતમેં રહે, ઔર વેદ મારગપર ચલે;
તેરે હી, હોવે ઉપાસક, ઔર કુકર્મોંસે બચે. હે૦
કીજીયે, કેવલ કા હ્રદય,ઃશુદ્ધ અપને જ્ઞાનસે;
માન, ભક્તોમેં બઢાઓ, ઉસકા ભક્તિ દાનસે. હે૦

ભજન. ૮૧

દોહા.

સદા ધર્મ કરતે રહો જબ લગ ઘટ મેં પ્રાણ,
ધર્મશાસ્ત્ર મેં દશ લિખે ઉસકે ખાસ નિશાન.
ધૃતિઃક્ષમાદમો સ્તેયં શૌચમિન્દ્રિયનિગ્રહઃ ।
ધીર્વિદ્યા સત્યમ ક્રોધો દશકં ધર્મ લક્ષણમ ॥

ટેક—દશ ચિન્હ ધર્મ કે ભાઇ મહારાજ મનૂ બતલાતે,
પ્રથમ તુમ ધીરજ કો ધારો, દૂજે સબ કે બચન સહારો;
તીજે મન અપને કો મારે, યહી ઉપદેશ સુનાતે. મહા૦
ચૌથે તજ ચોરી કા પેશા, મિટેં સકલ નર તેરે કેલશા;
રહો પાંચવેં શુદ્ધ હમેશા, સબ ઋષિ મુનિ યે ગાતે. મહા૦
છઠે ઇન્દ્રિય બશ મેં કરના, સપ્તમ ચિત્ત વિચાર મેં ધરના.
અષ્ટમ વિદ્યા મન મેં ભરના, જો તુમ મનુષ્ય કહાતે. મહા૦
નવેં સત્ય કો ધારણ કીજે, દશવેં ક્રોધ નાશ કરદીજે.
પ્રભુ સુમિર મુરારી લીજે, ક્યોં વૃથા જન્મ ગંવાતે. મહા૦

ભજન ૮૨

છોડો ન તુમ ધરમ કો ચાહે જાન તનસે નિકલે,
સચ્ચા સખુન હો લેકિન શીરીં દહન સે નિકલે.
ઇશ્વર કહાં વહ ભાઇ, અફસાના હોગયે કયા.
માતા કૌશલ્યા કે વહ જો થે બતન સે નિકલે. ૧
હર વકત હૈ મૌત સર પર અબ લે લે તોશા ભાઇ,

भक्ती बिनयं की करलो बिलनी इस तनसे निकले. २
सुन लो करम धरम के बहरे जवानी में गुल,
नहीं तो बिज्जां में रोती बुलबुल चमन से निकले. ३
रक्खा है क्या वहां पर कैसा है वरती सोचो.
जितने ऋषीजन निकले सबही वह बनसे निकले. ४
अच्छे अमल हों जब कि समझें धरम है क्या शय,
ताकिनो हैजा क्यों ना फ़िर तो बतन से निकले. ५
अन्धेरा मिटा लो सूरज चमका है सोनेवालो,
उड़ो तायर भी अपने अपने मसकन से निकले. ६
धन से धरम करो तुम नहीं तो समझलो आखिज,
सिकन्दर के हाथ दोनो खाली कफ़न से निकले. ७

भजन ८३

जय जगदीश हरे, पिता जय जगदीश हरे,
भकत के संकट, दण मे दूर करे.
जो ध्यावे फ़ल पावे, दुःख विनशे मनका,
सुख सम्पति घर आवे, कष्ट मिटे तनका. ओं जय०
मात पिता तुम मेरे, शरण गहुं किसी की,
तुम बिन और न कोइ, आशा करूं किसी की. ओं जय०
तुम पूरण परमात्मा, तुम अन्तर्यामी,
परब्रह्म परमेश्वर, तुम सबके स्वामी. ओं जय०
तुम करुणा के सागर, तुम पालन कर्त्ता,
मैं मूरख खल कामी, कृपा करो भर्त्ता. ओं जय०
तुम हो एक अगोचर, सब के प्राण पती,
किस विधि मिलुं दयामय, तुमको मैं कुमती. ओं जय०
दिनबन्धु दुःख हर्त्ता, तुम रक्षक मेरे,
करुणा हस्त बढाओ, शरण पडा तेरे. ओं जय०
विषय विकार मिटाओ, पाप हरो देवा,
श्रद्धा भक्ति बढाओ, सज्जनो की सेवा. ओं जय०

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः

પરમાત્મનેનમઃ

आर्य्य चर्पटपञ्जरिका ॥

भज विश्वेशं भज विश्वेशं भज विश्वेशंमूढ-
मते । प्राप्ते सन्निहिते मरणे नहि २ रक्षति
डुकृञ् करणे ॥ १ ॥

મતિમૂરખ વિશ્વેશ કો, ભજહુ દિવસ અરુ રાત.
અન્તકાલ નહિં રક્ષિ હૈ, ડુકૃઞ્ કરણે ધાતુ ૧

दिनमपि रजनी सायंप्रातः शिशिर वसन्तौ
पुनरायातः । काल क्रीडति गच्छत्यायुस्त-
दपि नमुञ्चत्याशावायुः ॥२॥

હોત દિવસ અરુ રજનિ સબ, પુનિ સાયં પુનિ પ્રાત.
પરત્રશ શિશિર વસન્ત ઋતુ, ફિર ફિર આવત જાત,
કાલ જો ક્રીડત હૈ સદા, ક્ષીણ હોત હૈ આયુ.
તદપિ નેક નહિં છૂટિ હૈ, આશા રુપી વાયુ, ૨

अग्रे वह्निः पृष्टे भानूरात्रौ चिबुकसमर्पित
जानुः । करतलभिक्षा तरूतलवासस्तदपि
नमुञ्चत्याशा पासः ॥ ३ ॥ भज विश्वे०
यावद्वित्तो पार्जनशक्तस्तावन्निजपरिवारे
रक्तः । पश्चाद्धावति जर्जरदेहे वार्त्तां पृच्छति

कोऽपि न गेहे ॥ ४ ॥ वि० ॥

દિન આગે અગ્નિ ધરી. પીછે તપત જુ ભાનુ.
રાત બિતાવત કષ્ટ સન, ચિબુક ગડાયે જાનુ,
ભિક્ષા કરતલ મેં લિયે, કરત વૃક્ષતલ વાસ.
તદપિ ન છોડત હૈ તનક. ઘોર જુ આશા ફાંસ,
હોત શક્તિ ધન સંચય જૈસોં, કરત નેહ પરિવારહુ તૈસોં.
પુનિ જબ જર્જર હોત જુગાત, કોઉ ન ઘર મેં પૂછત બાત ૪

जटिलो मुण्डो लुञ्चितकेशः काशायाम्बर बहुकृतवेशः । पश्यन्नपि च न पश्यति मूढ उदरनिमित्तं बहुकृतवेषः ॥ ५ ॥ भज वि० ॥

જટિલો કોઉ પલિત શિર, કોઉ ઉપારત કેશ.
કોઉ ભગુઆ પટ ધરત તન, કરત વિવિધ વિધ વેશ,
સો૦ લોક લખત મબ તાહિ, સો ન લોક મન કી લખે,
તાકો કારણુ આહિ, કરત ઉદર હિત વેપ બહુ. ૫

अङ्गं गलितं पलिगं मुण्डं दशनाविहीनं जातं तुण्डम् । वृद्धोयाति गृहीत्वा दण्डं तदपि नमुञ्चत्याशापिण्डम् ॥ ६ ॥ भज वि० ॥

અંગ ગલિત અરુ હલત શિર, મુખ ભયો દશન વિહીન
વૃદ્ધ ભયે લઇ ભ્રકુટિ કર, તદપિ ન આશા છીન. ૬

बालस्तावत्क्रीडासक्तस्तरुणस्तावत्तरुणीरक्तः वृद्धस्तवाच्चिन्तामग्नः परि ब्रह्मणि कोऽपिन लग्नः ॥ ७ ॥ भज वि० ॥

બાલ વયસ ક્રીડા વિવશ, તરુણ ત્રિયા રમ લીન,
વૃદ્ધ વિતાયો શોચ વશ, હરિપદ રતિ નહિં કીન ૭

पूनरपि जननं पुनरपि मरणं पुनरपि जननी जठरे शयनम् । इह संसारे खलु दुस्तारे कृपयऽपारे पाह्यसुरारे ॥८॥ भजवि० ॥

જન્મ મરણ હૈ વારવારા, ગર્ભવાસ પુનિ ર સંસારા.
ઇસ જગ કી હૈ દુસ્તર ધારા, કરહુ કૃપા હરિ હો જન પારા ૮

पुनरपि रजनी पूनरपि दिवसः पुनरपि पक्षःपुनरपि मासः पुनरप्ययनं पुनरपि वर्षं तदपि न मुञ्चत्याशामर्षम् ॥९॥ भजवि० ॥

ફિર ર આવત દિન અરુરાતા. પક્ષ માસ પુનિ આવત જાતા
વીતે અયન વર્ષ હાંસીસે , છૂટે ના આશા ફાંસી સે. ૯

वयसि गतेकः कामविकारः शुष्केनीरेकः कासारः ॥ नष्टे द्रव्ये कः परिवारः ज्ञाते तत्त्वे कः संसार ॥ १० ॥ भज वि० ॥

ઉમર ગયે કયા કામ વિકારા, સૂખ નીર કયા તાલ વિચારા.
દ્રવ્ય ન હો ફીકા પરિવારા, જાન તત્વ પુનિ વયા સંસારા, ૧૦

नारिस्तनभरजघनानिवेशंमिथ्यामायामोहावेशम् एतन्मांसवसादिविकारमंनसी विचारय वारंवारम् ॥ ११ ॥भज वि०

નારી કે સુન્દર સ્તન [illegible] ભર જાન ન નિવેશ.
દીખત માયામોહવશ, [illegible] સુખદ સબ વેશ,
સોચિ દેખિ [illegible] દેહ મેં, માંસ [illegible] વિકાર.
છોડ મોહ [illegible] કો, [illegible] ૧૧

कस्त्वं कोऽहं कुतआयातः का मे जननीको
मे तात. इतिपरिभावय सर्वमसारं विश्वं त्य-
क्त्वा स्वप्नविचारम् ॥ १२ ॥ भज वि० ॥

કૌન કહાં સે મૈં હૂ આતા, કૌન પિતા ઔર કા મમ માતા
અસ કર સોચો સબીહે અસાર સ્વપ્ન જગત્‌કો છોડ વિચારા

यावज्जीवो निवसति देहे कुसलं तावत्पृ-
च्छतिगेहे ॥ गतवति वायौ देहापाये भा-
र्या बिभ्यति तस्मिन्काये ॥१३॥ भजवि० ॥

જીવ દેહ મેં બનતા જબ લોં, કુશલ પૂંછતા સબ ઘર તબ લોં,
મરણ ભયે લખકર ડર લાગે, પ્યારી નારી છોડ કે ભાગે ૧૩

(नवीन प्रक्षेप)

सुखतः क्रियते रामाभोगः पश्चाद्धन्त शरीरे
रोगः यद्यपि लोके मरणं शरणं तदपि न मुञ्च-
ति पापाचरणम् ॥ १४ ॥ भज वि० ॥

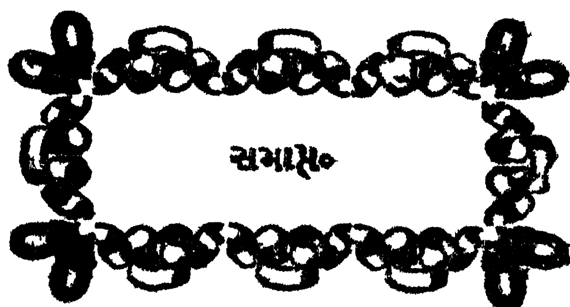
(નવીન પ્રક્ષેપ)

પ્રથમ સુખ સે સ્ત્રીભોગ કરતે હૈ ફિર (ઉપદંશાદિ)
રોગ દેહ મેં દુઃખ દેતે હૈં, યદ્યપિ લોક મેં ઇસ પ્રકાર મર

જાવે પરંતુ પાપનસ્યુઃ નહી . ભેડક,
(પાદકી રી મજતા !) ૧૪

कुरुते गङ्गासागरगमनं व्रतपरिपालनमथवा दानम् । ज्ञानविहीनं सर्वमनेन मुक्तिर्न भवति जन्मशतेन ॥ १५ ॥ भज वि० ॥

ગંગાસાગર મેં સ્નાનાર્થ જાના, વ્રત રખના ઔર દાન દેના, જ્ઞાનરહિત યહ સબ સૌ જન્મ તક કરને સે ભી મુક્તિ નહિં હોતી. ૧૫

आवश्यक निवेदन.

જેમ અન્ન વિના પ્રાણ નહિં તેમજ સમાજમંદિર વિના સમાજનું અસ્તીત્વ નહિં જેવુંજ હોય છે. બલ્કે કેટલેક સ્થળે તો સમાજ મંદિરેજ કેટલાક સમાજોને ટકાવી રાખ્યા છે. વસ્તુસ્થિતિ આવી હોવાને લીધે કેટલાક સુજ્ઞ મહાશયોની સહાયતાથી અત્રેની સમાજે મંદીર ફંડ ખોલ્યું છે. અને તેમાં રૂ. ૨૦૦૦ સુની પ્રાપ્ત પણ થયા છે. અમદાવાદ જેવા વેપારમાં ખીલતા શેહેરમાં સમાજને શોભે એવું મંદિર બનાવવાને ઓછામાં ઓછા રૂ. ૧૦૦૦૦ જોઇએ. આ રકમ ક્યાંથી પ્રાપ્ત કરવી એ એક વીકટ પ્રશ્ન છે. પણ પુરૂષાર્થી આર્યોને કાંઇપણ અશક્ય નથી. અત્રે જનશ્રુતિ 'ટીપેટીપે સરોવર ભરાય" એ યાદ દેવડાવવાની જરૂર નથી; કારણ કે દરેક આર્ય "પરસપર પ્રેમ બનો રક્ષક, યહ ઉત્તમ મત હમારા હૈ" થી વાકેફ જ છે. અંતિમ પ્રાર્થના એજ છે કે દરેક આર્યે પોતપોતાની શક્ત્યાનુસાર આ કાર્યમાં મદદ કરવી.

અત્રેની સમાજ તરફથી પુસ્તક પ્રચારક ફન્ડ ખોલવામાં આવ્યુંછે અને તે દ્વારા નાના નાના ટ્રેકટો થોડા થોડા અંતરે પ્રસિદ્ધ થશે. દરેક આર્ય સમાજને વિનંતિ છે કે તેઓએ પુસ્તકો ખરીદી તેનો પ્રચાર કરવો. કારણ કે પુસ્તકો પ્રસિદ્ધ થવાનો આધાર તેના વેચાણ પર જ રહેશે.

અત્યાર સુધીમાં જુદે જુદે સ્થળેથી પ્રસિદ્ધ થયેલા આર્ય સમાજને લગતા ગુજરાતી પુસ્તકો અહિંથી પણ મળી શકશે.

આર્ય સમાજ. } મોહનલાલ ત્રિભુવનદાસ
અમદાવાદ તા. ૧-૧૧-૦-૯ } મંત્રિ.